

Hukkanen Iris

Sosiaalinen media ja pikaviestintäalustat kuulovammaisten nuorten ja nuorten aikuisten
osallisuudessa

Pro gradu
KASVATUSTIETEIDEN TIEDEKUNTA
Erityispedagogiikan maisteriohjelma
2021

Oulun yliopisto

Kasvatustieteiden tiedekunta

Sosiaalinen media ja pikaviestintäalustat kuulovammaisten nuorten ja nuorten aikuisten osallisuudessa (Iiris Hukkanen)

Pro gradu, 59 sivua, 4 liitesivua

Maaliskuu 2021

Tässä tutkimuksessa selvitetään millaisia tietoteknisiä viestintävälineitä kuulovammaiset nuoret ja nuoret aikuiset käyttävät oman osallisuuden ja yhteenkuuluvuuden tukemiseksi. Lisäksi tutkimuksessa selvitetään heidän tuntemuksiaan näiden käytöstä. Tutkimusta tehdessä otetaan huomioon myös, onko vastaajan sukupuolella, iällä tai kuulon statuksella jotakin merkitystä sille, miten tietoteknisiä viestintävälineitä käytetään ja miten niiden käyttö koetaan. Aiheen kiinnostavuus juontaa juurensa siihen, miten kuulovammaisten kommunikointi kuulevien kanssa voi joissain tilanteissa olla haastavaa. Kommunikoinnin vaikeus saattaa vaikuttaa nuoren tai nuoren aikuisen kuulovammaisen osallisuuden ja yhteenkuuluvuuden tunteisiin sekä identiteetin kehityksen negatiivisesti.

Tutkimuksen aineisto on kerätty verkkokyselyn avulla monivalintakysymysten ja muutamien avointen kysymysten kautta. Kyselyä on jaettu erilaisten kanavien kautta, joilla kuulovammaisia nuoria ja nuoria aikuisia on ollut mahdollista tavoittaa. Tutkimuksessa tuloksia tarkastellaan sisällönanalyysin ja ristiintaulukoinnin avulla. Tulokset kertovat pääsääntöisesti yhteneväisistä käyttökokemuksista ja tuntemuksista tietoteknisistä viestintävälineistä. Lisäksi esimerkiksi Facebookin ja SnapChatin käyttöön vaikutti vastaajan ikä.

Vastaajien kokemukset tietoteknisistä viestintävälineistä ovat tulosten perusteella hyvin positiivisia, sillä he kokevat ne oman osallisuutensa ja yhteenkuuluvuutensa kannalta pääsääntöisesti hyödyllisenä. Tärkeimpinä tietoteknisen viestinnän sovelluksina pidetään Facebookia, Instagramia ja WhatsAppia. Tutkimuksessa saatuja tietoja voidaan hyödyntää jatkossa muun muassa kohderyhmän saavuttamiseen tiettyjä kanavia pitkin. Näin voidaan yrittää parantaa kuulovammaisten nuorten ja nuorten aikuisten osallisuuden ja yhteenkuuluvuuden tunteita.

Avainsanat: kuulovamma, nuoruus, kommunikaatiotekniikka, osallisuus, yhteenkuuluvuus

University of Oulu

Faculty of Education

Social media and messaging applications in participation of hearing disabled young people
(Iiris Hukkanen)

Master's thesis, 59 pages, 4 appendices

March 2021

The present study was conducted to investigate what kind of communication technologies (CT) hearing disabled people use to support their participation and belonging. In addition, the study examines their experiences of the use of CTs. The study also considers whether the respondent's gender, age, or hearing status have any bearing on how CTs are used and how their use is perceived. The interest in the topic has its roots in how communication between the hearing disabled and the hearing can be challenging in some situations. Difficulty in communication may affect a young hearing disabled person's feeling of participation and belonging, as well as negative identity development.

The research material has been collected through an online survey through multiple-choice questions and a few open-ended questions. The survey has been distributed through various channels through which it has been possible to reach hearing-impaired young people. The results of the study are examined through content analysis and cross-tabulation. The results generally indicate consistent user experiences and knowledge of communication tools. In addition, the use of Facebook and SnapChat, for example, was influenced by the age of the respondent.

Respondents' experiences of the communication tools are very positive, as they generally find it useful for their own participation and belonging. Facebook, Instagram and WhatsApp are considered to be the most important IT communication applications. The information obtained in the study can be used in the future, among other things, to reach the target group through certain channels. In this way, an attempt can be made to improve the feelings of participation and belonging of hearing disabled young people.

Keywords: hearing disorder, youth, communication technologies, participation, belonging

Sisältö

1. Johdanto.....	5
2. Kuulovamma	9
2.1 Kuulovamman määrittelyminen ja vaikutukset.....	9
2.2 Kuulon apuvälineistä	14
3. Osallisuus ja yhteenkuuluvuus.....	16
3.1 Osallisuus ja sen ulottuvuudet	16
3.2 Yhteenkuuluvuus ja sen edellytyksiä.....	18
4. Tietotekniset viestintävälineet.....	21
4.1 Sosiaalinen media	21
4.2 Pikaviestintäalustat	24
5. Tutkimuksen toteutus	26
5.1 Kyselylomake ja aineiston keruu	27
5.2 Vastaajat	30
5.3 Aineiston analysointi	31
6. Tulokset.....	35
6.1 Tietoteknisten viestintävälineiden käyttö.....	35
6.2 Tietotekniset viestintävälineet ja tietotekniikka osallisuudessa	38
6.3 Taustatekijöiden merkityksiä tietoteknisten sovellusten käyttöön.....	42
7. Yhteenveto	46
7.1 Pohdinta.....	49
7.2 Eettisyys ja luotettavuus	53
7.3 Lopuksi.....	55
Lähteet	57
Liite 1	64
Liite 2	65
Liite 3	66
Liite 4	67

1. Johdanto

Suomessa on yhteensä noin 8000 kuuroa kansalaista ja noin 800 000 sellaista, joilla on jonkin asteinen kuulonalenema (Kuuloliitto, 2020). Vuonna 2010 peruskoulun puolella siirrettiin 420 oppilasta erityisopetuksen piiriin juuri kuulovamman takia. Heistä 239 on poikia ja 181 tyttöjä. Vuoteen 2009 verrattaessa muutos ei ole suuri, sillä silloin oppilaita oli siirretty kuulovamman takia erityisopetukseen vain neljä enemmän. (Suomen virallinen tilasto, SVT, 2010)

”KYLLÄ SE KERTOO JOTAIN HYVINVOINTIYHTEISKUNNAN LAADUSTA, ETTÄ KOKONAINEN KANSANOSA, YHDEN KIELEN PUHUJAT, ÖÖÖ, OVAT VÄHÄ NOIN NIINKU LAPSIPUOLEN ASEMASSA, MITÄ TULEE SITTEN YHTEISKUNNALLISESTI TÄRKEISTÄ ASIOISTA VIESTIMISEEN, OVAT NE SITTEN KOKO YHTEISKUNTAA TAI IHAN NOIN NIINKU LÄHINAAPURUSTOA KOSKEVIA ASIOITA. ELI VIELÄKIN ON TÄSSÄKIN SARKAA KYNNETTÄVÄKSI.”

JONE NIKULA, 12.2.2021, RADIO ROCK.

Yllä oleva teksti on suora lainaus Jone Nikulan radio-ohjelmasta viittomakielen viikon aikaan. Se perustelee mielestäni hyvin sitä, miksi koen tämän tutkimuksen tärkeäksi. Lainaus on ote kohdasta, jossa Nikula pohtii vuonna 2021 annettua viittomakieliteko-tunnuspalkintoa ja sen jakoperustetta. Vuoden 2021 viittomakieliteko-tunnuspalkinto nimittäin jaettiin Valtioneuvoston kanslialle sillä perusteella, että he olivat palkanneet tiedotustilaisuuteensa viittomakielen tulkin. Nikulan mielestä tulkin palkkaaminen tärkeisiin tiedotustilaisuuksiin pitäisi nykypäivänä olla enemmänkin normi kuin tunnuspalkinnon jakoperuste, mikä on mielestäni täysin totta. Vaikka kuulovamma ei automaattisesti tarkoita yksilön viittomakielisyyttä, voi se silti olla esteenä tärkeän informaation saamiselle ilman apuvälineitä. Tutkimukseni osatarkoituksena onkin selvittää, löytyykö tietoteknisen viestinnän sovellusten joukosta jotain sellaista kanavaa, jonka kautta informaatio kulkisi myös kuulovammaisten nuorten ja nuorten aikuisten tietoon helpommin.

Sosiaalisesta mediasta ja tietotekniikasta ylipäättään on keskusteltu sen kehittymisestä lähtien kovasti. Osa väestöstä näkee tämän kehityksen huonona ja osa taas hyvänä. Toisaalta se antaa uusia mahdollisuuksia kehittyä ihmiskuntana ja luoda yhteyksiä. Toisaalta sen voidaan ajatella

vaikuttavan kasvotusten tapahtuvan sosiaalisuuden katoamiseen ja näin aiheuttavan eristäytymistä muusta yhteiskunnasta. (Hemsley, Jacobson, Gruzd & Mai, 2018) Tästä pääsemme tutkimuksen päätarkoitukseen, joka on selvittää, miten usein kuulovammaiset nuoret ja nuoret aikuiset käyttävät eri sosiaalisen median kanavia tai pikaviestintäalustoja ja ovatko he itse kokeneet näiden vaikutukset positiivisina vai negatiivisina oman osallisuutensa ja yhteenkuuluvuutensa kannalta.

Tietotekniikan kehitys on mahdollistanut sen, että kuulovammaisilla on ollut paremmat edellytykset kommunikointiin paitsi toistensa, myös kuulevien kanssa. Tietoteknisten viestintävälineiden avulla kommunikoidessa ei edellytetä fyysistä läsnäoloa. Sen käyttö ei myöskään edellytä kuulemistä, jolloin kuulovammaisten erilaiset mahdollisuudet kuulevien kanssa käytävälle vuorovaikutuksella kasvavat. Näin ollen myös heidän kykynsä vaikuttaa asioihin lisääntyy ja yhteisöön kuulumisen tunne parantuu. Lisäksi erilaiset keinot kommunikointiin, ovat tulleet tietotekniikan kehityksen kautta mahdollisiksi ja vuorovaikutusta voi harjoittaa myös maan rajojen ulkopuolelle. (Leigh, 2010, 203) Vaikka tietotekniikka mahdollistaa kommunikointia eri tavalla, voi sen käytöllä olla myös negatiivisia vaikutuksia. Tietoteknisten viestintävälineiden kautta kommunikoinnin nähdään mahdollistavan ihmisyyden katoaminen ympäri maailmaa. Tämä tarkoittaa sitä, että fyysisen kommunikoinnin kyky saattaisi lisääntyneen tietoteknisen viestinnän myötä hävitä jopa kokonaan. (Knop, ym., 2016)

Aikaisempaa tutkimusta tietoteknisten viestintäsovellusten vaikutuksista kuulovammaisten näkökulmasta ei juurikaan löydy. Suomessa esimerkiksi Arkoma ja Riekkinen ovat tutkineet [kuulevien](#) nuorten sosiaalisuutta teknologia-avusteisessa liikunnanopetuksessa. Tutkimukseen osallistui yhteensä 93 viidesluokkalaista oppilasta ja se toteutettiin kahdella kyselylomakkeella yhden lukukauden aikana. Tutkimukseen osallistuneista oppilaista 43 oli tyttöjä ja 50 poikia. Tutkimus osoittaa, että teknologian tuominen mukaan opetustoimintaan ei tuo oppilaiden käytökseen merkittäviä eroja eikä vaikuta juurikaan heidän sosiaalisuuteensa. Tyttöillä sosiaalisuus toistensa kanssa keskimääräisesti hieman kasvoi ja pojilla laski tietotekniikkaa käyttäessä. (Arkoma & Riekkinen, 2015, 55–56) Lisäksi sosiaalisen median tuomaa sosiaalisuutta on tutkittu artikkelissa kirjallisuutta tarkastellen. Artikkelin mukaan tietotekniikan välityksellä tapahtuva vuorovaikutus vähentää sosiaalisten viestien välittymistä keskustelijoille, jolloin se saattaa vaikuttaa siihen, nähdäänkö teknologiavälitteinen viestintä positiivisena vai negatiivisena asiana (Matikainen, 2008, 29–30).

Amerikassa kuulovammaisten tietotekniikan käyttöä ovat tutkineet Maiorana-Basas ja Pagliaro (2013, 406). Heidän tutkimukseensa osallistui yhteensä 278 yli 18-vuotiaasta kuulovammaista kansalaista eri puolilta maata. Tutkimuksessa saatiin selville, että kuulovammaisten yhteisöllisyyden ja osallisuuden kannalta tietotekniikalla on positiivisia vaikutuksia. Tämä johtuu tulosten mukaan siitä, että tietotekniikan tuomat useat kommunikointimahdollisuudet mahdollistavat sosiaalista kanssakäymistä muiden kanssa. SVT:n (2017) vapaa-ajantutkimuksesta vastaavasti löytyy suomalaisia tutkimustietoa tietoteknisten viestintävälineiden käytöstä esimerkiksi iän ja sukupuolen mukaan luokiteltuna. Kuulovammaa näissä ei ole kuitenkaan otettu huomioon. Tutkimukseen osallistui laaja kirjo suomalaisia, joista nuorimmat ovat 10-vuotiaita. Sen mukaan sosiaalinen media ja pikaviestintään tarkoitetut tietotekniset sovellukset ovat nykypäivänä varsinkin nuorten suosiossa. Muun muassa näitä tutkimuksia käytän tarkastellessani tutkimukseni tuloksia tarkemmin.

Saunders (2016) on pannut merkille, että tietotekniikan merkitystä ei juurikaan kuulovammaisten osallisuuden tukena ole tutkittu. Aikaisemmin tehdyissä tutkimuksissa ei myöskään ole kysytty mielipiteitä ja ajatuksia kuulovammaisilta itseltään. Tässä tutkimuksessa otan huomioon kuulovammaisten nuorten ja nuorten aikuisten omia ajatuksia siitä, miten he kokevat tietotekniset viestintävälineet osana omaa osallisuuttaan. Perehdyn tutkimuksessa lähinnä sosiaalisen median ja pikaviestintäalustojen merkitykseen heidän arjessaan ja kysyn heidän tuntemuksistaan muiden kanssa toimimisesta näitä välineitä käyttäen.

Tutkimuksen teon aloitan perehtymällä aiheeseen liittyvään käsitteistöön kirjallisuuden ja aikaisempien tutkimusten avulla. Ensiksi kerron kuulovammoista, niiden mahdollisista syistä ja avaan sen määritelmiä. Lisäksi esitelen hieman myös tutkimuksessani esille tulevia kuulon apuvälineitä. Kolmannessa tutkimukseni luvussa avaan osallisuutta ja yhteenkuuluvuutta yleisesti sekä kuulovammaisten näkökulmasta, että tietotekniikan kehityksen kautta. Aiheelle olennaista käsitteistöä löytyy myös tietotekniikan osalta, sillä tietotekniset viestintävälineet ovat tässä tutkimuksessa suuressa roolissa. Heikkilä (2004, 47) kertoo, että palveluihin tutustuminen on tärkeää, jotta kyselylomakkeesta tulee tarpeeksi selkeä vastaajille ja täsmentää tutkimustani paremmin myös lukijalle. Tästä syystä esittelen neljännessä kappaleessa myös kyselylomakkeella käyttämiäni sosiaalisen median kanavia ja pikaviestintäalustoja muutamalla lauseella.

Tutkimukseni metodologiaa avaan aluksi kertomalla, miten olen tutkimukseni toteuttanut ja millaisia vastaajia olen kyselylomakkeellani saavuttanut. Ennen tutkimustulosten esittelyä

kerron lyhyesti, miten olen aineistoani lähtenyt analysoimaan. Tutkimukseni viimeisessä luvussa käsittelen kirjallisuuden ja aikaisempien tutkimusten avulla muun muassa tutkimuksen luotettavuutta. Lisäksi selvitän vastauksia asettamilleni tutkimusongelmille. Lopussa pohdin vielä tälle tutkimukselle mielenkiintoisia, mahdollisia jatkotutkimusmahdollisuuksia.

2. Kuulovamma

Kuulo luokitellaan ihmisen vuorovaikutuskyvyn kannalta tärkeimmäksi aistiksi ja sen menettäminen nähdään suurimpana riskinä eristyneisyyden tunteen syntymiselle (Sand, Sjaastad, Haug & Bjålie, 2012, 158). Kuulovammalla tarkoitetaan kuulon vajavuutta ja siitä puhuttaessa voidaan tarkoittaa kuuroja, huonokuuloisia ja kuuroutuneita. Jo syntymästään lähtien kuuro henkilö oppii ensimmäiseksi kielekseen usein viittomakielen, mutta kykenee oppimaan myös puhuttua kieltä näköaistinsa avulla, esimerkiksi puhujan huulien liikkeitä lukemalla, eli huulioluvun avulla. Huonokuuloinen henkilö taas kykenee oppimaan puhuttua kieltä huulioluvun lisäksi myös kuuntelemalla. Tarvittaessa huonokuuloinen voi tehostaa kuuloaan käyttämällä kuulokojetta. Kuuroutuneella henkilöllä useimmiten on puhuttu kieli jo hallussaan, sillä hän on menettänyt kuulonsa vasta puhutun kielen opittuaan. (Lehtoranta, 1995, 1–2; Lonka & Linkola, 2009, 126) Alle kahdeksanvuotiaan lapsen kuuroutuessa, saattaa hän menettää samalla myös selkeän puhekykynsä, sillä se ei ole vielä niin vakiintunut kuin aikuisilla (Suonpää, 1986, 32; Lonka & Linkola, 2009, 126).

2.1 Kuulovamman määrittäminen ja vaikutukset

Kuulovamma voi syntyä esimerkiksi silloin, kun kuuloelimen rakenteeseen on tullut vaurio. Kuulovamman aste taas voidaan määritellä sen perusteella, miten ihminen kykenee reagoimaan erilasiin ääniin. (Korpijaakko-Huuhka & Lonka, 2000, 6) Puheen ymmärtäminen kuulovammaisella on paljolti kiinni siitä, miten hänelle puhutaan, joten puhujan tulee kiinnittää tähän erityisen paljon huomiota (Aulanko & Lonka, 2000, 50). Kuuloliitto ry määrittää kuulovamman asteet [lievään](#), [keskivaikeaan](#), [vaikeaan](#) ja [erittäin vaikeaan](#) kuulovammaan (Kuuloliitto ry, 2020). WHO (2021) määrittelee kuulovammaa ja sen vaikutuksia (Taulukko 1) useamman eri asteen avulla.

Taulukko 1. Kuulovamman asteet ja niiden toiminnalliset vaikutukset (WHO, 2021)

Aste	Kuulon alenema paremmassa korvassa (dB)	Kuuleminen hiljaisessa ympäristössä	Kuuleminen äänekässä ympäristössä
Normaali	< 20 dB	Ei kuulon ongelmia	Ei vaikeuksia tai ne ovat vähäisiä
Lievä	20–34 dB	Ei ongelmia kuulla normaalia puheääntä	Voi olla vaikeuksia kuulla normaalia puheääntä
Kohtalainen	35–49 dB	Voi olla vaikeuksia kuulla normaalia puheääntä	Vaikeuksia kuulla puheääntä ja osallistua keskusteluun
Keskivaikea	50–64 dB	Ongelmia kuulla normaalia puhetta, mutta kuulee korotettua ääntä	Vaikeuksia kuulla suurinta osaa puheesta ja osallistua keskusteluun
Vaikea	65–79 dB	Ei kuule suurinta osaa normaalista puheesta, voi olla ongelmia kuulla tai ymmärtää korotettua ääntä	Erittäin vaikea kuulla puhetta ja osallistua keskusteluun
Erittäin vaikea	80–94 dB	Erittäin vaikea kuulla korotettua puhetta	Ei kuule keskustelua
Kuurous	95 dB ≤	Ei kuule puhetta tai suurinta osaa ympäristön äänistä	Ei kuule puhetta tai suurinta osaa ympäristön äänistä
Toispuoleinen	< 20 dB paremmassa korvassa, 35 dB ≤ huonommassa korvassa	Ei ongelmia, ellei ääni kuulu huonomman korvan puolelta, vaikeuksia paikallistaa ääntä	Voi olla vaikeuksia kuulla puhetta ja osallistua keskusteluun, vaikeuksia paikallistaa ääntä

Kuulovamman alaluokkia on kaksi, [konduktiivinen](#) ja [sensorineutraalinen](#). Konduktiivisella kuulovammalla tarkoitetaan kuulovikaa, jonka alkulähde on ulko- tai välikorvalla, eikä ulkomaailmasta tuleva ääni siksi pääse etenemään sisäkorvaan asti. (Sorri, 2000, 78–79) Vaikka äänen kulku korvakäytävän, tärykalvon ja kuuloketjun kautta ei toimi, on sillä silti mahdollisuus kulkea sisäkorvaan myös luujohtoa pitkin. Tästä syystä kuuleminen on silti mahdollista. Tällöin kuulovamma ei ole 60dB suurempi. (Suonpää, 1986, 25) Korvatorven toimiessa vaillinaisesti, välikorvan kudokset imevät kaiken hapen, jolloin korvaan syntyy alipaine, eikä ääni kuulu kunnolla (Seikel, Drumright & Kingo, 2014, 508; WHO, 2021, 36).

Sensorineutraalinen kuulovika taas syntyy, kun äänen vastaanottaminen tai kuulohermojen toiminta on häiriintynyt. Tällöin kuulon aste, eli kuulokäyrä voi olla melkein mikä tahansa ja kuulovika voi johtaa jopa täydelliseen kuurouteen. (Sorri, 2000, 80) Vika voi sijaita esimerkiksi simpukan alueella, kuulohermossa tai kuulohermossa sijaitsevilla tumakkeilla (Suonpää, 1986, 26; WHO, 2021, 36). Sensorineutraalinen kuulovika aiheutuu karvasolujen vahingoittumisesta tai kuulohermojen vaurioista (Sand, ym., 2012, 164). Lisäksi WHO (2021, 36) mainitsee tiedotteessaan kuulovamman, jossa samasta korvasta löytyy molemmat konduktiivinen ja sensorineutraalinen kuulovamma. Tästä käytetään nimitystä yhdistetty kuulovamma (Mixed Hearing Loss).

Konduktiivisen ja sensorineutraalisen kuulovamman lisäksi Sorri määrittelee artikkelissaan myös [sentraalista](#) kuulovikaa, jossa kuulon häiriöt ovat lähtöisin keskushermostosta, pääsääntöisesti joko aivorungosta tai aivokuorelta. Useimmiten sentraalinen kuulovika ei kuitenkaan aiheuta muutoksia kuulossa, mutta ärsykkeiden tunnistaminen ja puheen erottaminen vaikeutuu, jolloin henkilö ei välttämättä ymmärrä sanallista viestiä ollenkaan. (Sorri, 2000, 80) Näitä ongelmia ei välttämättä kuitenkaan voida löytää kuulontutkimuksissa (Kuuloliitto ry, 2020).

Kuulovammat voidaan pääsääntöisesti luokitella kolmella eri tavalla, joko [alkamisajankohdan](#) mukaisesti, suhteutettuna yksilön [kielenkehitykseen](#) ja [etiologisesti](#). Kuulovamman alkamisajankohdan mukaisesti luokiteltaessa kuulovamma jaetaan vielä kahteen ryhmään, synnynnäisiin ja hankittuihin kuulovammiin eli prelingvaalisiin ja postlingvaalisiin kuulovammiin. Nämä voidaan ottaa huomioon myös kielenkehityksen vaiheen mukaisesti eriteltynä, sillä prelingvaalisten kuulovammojen syntyminen tapahtuu ennen kielen vakiintumista ja postlingvaaliset alkavat muodostua vasta sen jälkeen. Keskimääräisesti voidaan ajatella prelingvaalisten kuulovammojen syntyvän ennen kahden vuoden ikää. Etiologisesti

määriteltäessä kuulovamma voidaan jakaa eksogeeniseen ja endogeeniseen kuulovammaan. Eksogeeninen kuulovamma aiheutuu useimmiten kovan melun tai erilaisten bakteerien seurauksena, kun taas endogeeniset kuulovammat mielletään geneettisesti syntyviksi. (Arlinger, ym., 2008, 166)

Lääketieteellisen määrittely jälkeen, kuuroutta on alettu tarkastella myös kielellisesti ja kulttuurillisesti. Tutkittaessa kuuroutta nousevatkin nämä elementit selkeästi lääketieteellistä määritelmää ylemmäs tuoden esille huomattavasti enemmän tietoutta kuuroudesta. (Luukkainen, 2008, 19) Varsinkin nykypäivänä koetaan, että sosiaaliset kanssakäymiset määrittävät identiteettiä ja se vaikuttaa suuresti myös kulttuureihin. Erilaiset kulttuurit myös rajoittavat kanssakäyntiä toisten kanssa, jolloin kuurot helposti jäävät taka-alalle puhuvien kulttuuria tarkasteltaessa. (Leigh, 2010, 195)

Kuurojen yhteisön syntymiselle onkin historiallisesti ollut tärkeää saada viettää aikaa toisten viittomakielisten kanssa, vaihtaa omia kokemuksia ja keskustella asioista, jotka ovat kullekin tärkeitä varsinkin oman kulttuurin kannalta (Salmi & Laakso, 2005, 58). Luukkaisen tutkimuksessa tulee kuitenkin ilmi, että kansan nuorentuessa rajat kuurojen ja kuulevien välillä eivät ole enää niin suuret ja nuorten kuurojen ystäväpiiriin kuuluu kuulevia. Vanhemman ikäluokan kuuroilla taas ei kuulevia ystäviä ollut välttämättä ollenkaan. (Luukkainen, 2008, 143)

Varsinkin oralismin aikana kuurot joutuivat sorron uhreiksi viittomakielen käytön kiellon yhteydessä. Puhutun kielen omaksuminen ja oman äidinkielen hylkääminen vaikuttivat suuresti kuurojen kulttuuriin ja identiteettiin. Ajan muuttuessa ja ensimmäisten kuurojenyhdistysten perustamisen yhteydessä kuurot ottivatkin asiakseen parantaa omia elinolosuhteitaan ja alkoivatkin saada mahdollisuuksia jatkokouluttautua tiettyihin ammatteihin. (Salmi & Laakso, 2005, 226) Kuurojen yhdistys onkin vuosien saatossa saanut kuuroilta arvonimen ”toinen koti”, sillä yhdistysten kautta viittomakieli ja kuurojen kulttuuri pääsevät loistoonsa (Kuurojen Liitto, 2020).

Identiteettiä itsessään määrittää paljon se, millaiseksi itse kokee itsensä ja millaiseksi tuntee ympäristön kokevan itsensä. Siksi onkin tärkeä saada viettää aikaa sellaisten kanssa, joiden kanssa ajatusmaailmat ja ominaisuudet kohtaavat, mutta kuitenkin saada yhteenkuuluvuuden tunnetta luotua myös toisenlaisten kanssa esimerkiksi työpaikan kautta. (Luukkainen, 2008, 45) Yhdistysten tavoitteena onkin mahdollistaa sosiaalinen kanssakäyminen omaa äidinkieltä

käyttäen niin kuuroille kuin viittomakielisillekin (Kuurojen Liitto, 2020). Tämä tavoite on ollut aikanaan olennaisessa roolissa kuurojen kouluja perustettaessa (Luukkainen, 2008, 19).

Kuuroille ominaista on sosiaalinen kanssakäyminen visuaalisin keinoin, muutoinkin kuin viittomakielen avulla. Viittomakieli itsessään on visuaalinen kieli, joten esimerkiksi katsekontakti ja ilmeet ovat erittäin olennainen keino luoda kontaktia toisiin ihmisiin. (Leigh, 2010, 196) Viittomakieli ja kuurojen kulttuuri on kuitenkin vähenemässä uhkaavasti, sillä lääketieteen ja teknologian kehityksen myötä kuuroutta on mahdollista hoitaa erilaisten kuulemista mahdollistavien laitteiden avulla, joista kerron lisää seuraavassa alaluvussa. Kuurojen kulttuurin pelätäänkin kuolevan ja tämän myötä myös näiden muiden visuaalisten merkkien lukemisen taidon ajatellaan hälvenevän samalla kaikkien ihmisten keskuudesta. (Bauman & Murray, 2010, 210–211)

Koska suurin osa kuuroista lapsista syntyykin juuri kuuleville vanhemmille, on todennäköisempää, että viittomakielen käyttö vähenee. Tämä johtuu siitä, että vanhemmille uuden kielen opetteleminen saattaa olla kovin hankalaa ja lapsen kuulemattomuus lisää vanhempien emotionaalista stressiä, jolloin lapselle useimmiten asennetaan sisäkorvaistute. (Takala, 2016, 32) Kuitenkin lapsen oman identiteetin muodostamisen kannalta tämä tärkeä päätös tulee tehdä hyvin varhaisessa vaiheessa, jotta lapsen on mahdollista identifioida itsensä joko kuuroksi tai huonokuuloiseksi ellei jopa molemmiksi (Young, 2010, 246).

Lapsella kuulovammaa voidaan alkaa epäilemään, mikäli hän ei reagoi ääniin tai pyytää toistuvasti sanomaan hänelle juuri kerrottua asiaa uudestaan. Kuulovamma saattaa aiheuttaa myös sen, että lapsen puheenkehitys viivästyy ja puheessa saattaa esiintyä vääriä sanoja tai kirjaimia. Lisäksi puheen melodia saattaa kuulostaa poikkeavalta. (Sume, 2018) Hyvänä mittarina aikuisten kuulovamman syntymiselle voidaan pitää omia havaintoja muun muassa siitä, että ei itse saa toisten puheesta kunnolla selvää tai, jos muut huomauttelevat erityisen kovalla olevasta televisiosta tai hälyiset tilanteet tuntuvat erityisen raskailta. Lisäksi esimerkiksi korvissa saattaa tuntua tukkoisuutta tai niissä soi jatkuvasti. (Kuuloliitto ry, 2020) Lapsen kielenkehityksen kannalta olisi kuitenkin toivottavaa, että kuulovamma todettaisiin jo ennen yhden vuoden ikää (Takala, 2016, 22). Kuulo useimmiten heikkenee vanhemmalla iällä otoskleroosin takia tai muiden ikääntymiseen liittyvien syiden takia, jolloin aikaisemmin hyvin kuulleen aikuisen kuulokyky huonontuu kuuloluihin kertyvän ylimääräisen luukudoksen takia (Sand, ym., 2012, 163).

2.2 Kuulon apuvälineistä

Suomessa yleisin [kuulokoje](#) on korvantauskone, jonka ulkoinen osa asetetaan korvalehden taakse ja sisäinen korvakäytävään (Kuuloavain, 2020). Lisäksi mahdollisia kuulokojeita on taskukojeet ja korvakäytäväkojeet (Andersson, ym., 2008, 221). Marttila (2005) määrittelee kuulokojeen äänenvahvistuslaitteeksi, johon kuuluu mikrofoni, vahvistin, kuuloke ja virtalähde. Vaikka jo menetetyn kuulon palauttaminen kuulokojeen avulla on mahdotonta, voidaan sen avulla kuitenkin saada vahvistettua jäljellä olevaa kuulokykyä siten, että kuulon alenemisen vaikutus kuulemiseen ei ole niin suurta. Kuulokojeen saamisen edellytykseksi katsotaan 30 dB:n kuulon alenema yksilön paremmassa korvassa, mutta huomioon otetaan myös tarve saada kuulolaite, kuulovamman laatu, yksilön oma motivaatio kuulonkuntoutukseen ja laitteen vaatimat edellytykset (Kuuloliitto ry, 2020).

Kuulokojeen toiminta perustuu mikrofonin poimiman äänen vastaanottamiseen, jolloin ääni muuttuu sähköisiksi signaaleiksi. Tämän jälkeen signaalit säteilevät korvaan vahvistettuina. Kuulokoje on mahdollista liittää sen sisäisen kuparinlangasta tehdyn kelan avulla silmukkaan, joita on asennettu esimerkiksi teattereihin ja erilaisiin kokoontumistiloihin. Tällöin silmukka poimii sille annetut äänet, jotka sitten magneettisesti siirtyvät kuulokojeen kautta kuultaviksi. (Andersson, ym., 2008, 220–221)

Turusen (2011, 71) tutkimuksessa kuulokojeen saaneiden ensikäyttäjien kokemuksista ja tuntemuksista selvitettiin 42 kuulovammaisen ajatuksia kuulokojeen vaikutuksesta heidän arkeensa. Tutkimuksessa ei kuitenkaan tullut ilmi merkittäviä eroja kuulovammaisten ajatuksissa ennen kuulokojeen saamista ja sen jälkeen. Vaikka tutkimuksen vastaajien kuulemisen kyky parani, koki kuitenkin 20 tutkimukseen osallistunutta kuulokojeen olevan enemmän haitaksi kuin hyödyksi. Kuulokojeen toimintaa edellyttävä äänen vahvistaminen saattaa aiheuttaa äänen kiertoa, jolloin kuulokoje alkaa herkästi vinkumaan ja näin ollen häiritsee käyttäjän kuulemista (Andersson, ym., 2008, 223).

[Sisäkorvaistute](#) taas on leikkauksella asennettava kuulon apuväline, jonka avulla kuulonsa menettänyt tai kuurona syntynyt voi saada kuuloaistimuksia. Implantti asennetaan sisäkorvaan ja temporaaliluuhun. Implanttia asennettaessa temporaaliluuhun porataan reikä, jota pitkin elektrodijohto viedään sisäkorvaan. (Dietz, Willberg, Sivonen & Aarnisalo, 2018, 570) Sisäkorvaistute ei takaa normaalia kuuloa, mutta kuurona syntynyt tai myöhemmin kuuroutunut voi saada sen avulla saman asteisia kuuloaistimuksia kuin huonokuuloinen (Kuuloavain, 2020). Sisäkorvaistute poimii ulkoisen osansa, eli puheprosessorin avulla ääniä, jotka se muodostaa

signaaleiksi elektrodijohtoa pitkin kuulohermoille ja siitä edelleen aivoihin (Dietz, ym. 2018, 570).

Mitä aikaisemmin tarve istutteen huomataan ja se saadaan asennettua, sitä paremmat mahdollisuudet kuulon niin sanottuun normaaliin kehitykseen on. Istutetta ei kuitenkaan voida asentaa ennen 9 kuukauden ikää. (Dietz, ym. 2018, 573–574) Suomessa leikkauksia tehdään kaikissa yliopistollisissa sairaaloissa ja sitä voidaan verrata tavalliseen korvaleikkaukseen. Leikkaus kestää noin 3–5 tuntia riippuen eri tekijöistä. (Kuuloavain, 2020) Sisäkorvaistutteen saajat on jaettu kolmen eri kriteerin mukaan siten, että ensiksi otetaan huomioon istutteen saajan ikä ja millainen kuulon status sillä hetkellä henkilöllä on. Lisäksi voidaan ottaa huomioon lääketieteelliset statukset kuulon suhteen, jolloin tarkastellaan muun muassa kuulovammaisen fyysisistä pystyvyyttä osallistua leikkaukseen tai kuntoutua siitä. (Dunn, ym., 2010, 392)

Koska sisäkorvaistute ei kuitenkaan korvaa normaalia kuuloa, on istutteen käyttäjillä useimmiten haasteita paikallistaa, mistä suunnasta äänet tulevat. On kuitenkin mahdollista kokemuksen perusteella päätellä äänen kovuuden perusteella, kummasta suunnasta ääni voisi tulla, sillä mikäli vain toinen puoli on implantoitu, kuuluu ääni useimmiten paremmin tältä puolelta. Molemmiin puolisiin implantti vaikuttaa paitsi haastavasti äänen paikallistamiseen, myös siihen, että ääni saattaa tulla eri aikaan toiselle puolelle, jolloin kuulohermoille ilmaantuu ikään kuin kaikuefekti. (Dunn, ym., 2010, 399)

Rihkasen (1990) tekemän tutkimuksen mukaan sisäkorvaistutteen saaneet aikuiset kuurot ovat pääsääntöisesti kokeneet hyötyvänsä sisäkorvaistutteen asentamisesta. Sen nähdään helpottaneen jokapäiväistä toimintaa ja edesauttaneen heidän osallisuuttaan. (Välimaa, 2002, 53) Lisäksi sisäkorvaistutteen asentamisen on nähty vaikuttavan positiivisesti oppimiskykyyn, käytökseen ja sosiaalisen kansakäynnin kehittymiseen (Quittner, Leibach & Marciel, 2004). Blomberg ja Lonka (2010, 237; 242) selvittivät kyselyn avulla 40 alle 25–75 -vuotiaiden sisäkorvaistutetta käyttävien suomalaisten elämänlaatua. Tutkimuksen mukaan, sisäkorvaistute on vaikuttanut käyttäjien itsetuntoon positiivisesti, sillä keskusteluun osallistuminen tuntui helpolta. Kuitenkin esimerkiksi puhelinkeskusteluissa osalla ilmeni vaikeuksia, eikä musiikista nauttiminen onnistunut. Suurin osa vastaajista koki myös normaaleissa keskustelutilanteissa tarvetta kyetä lukemaan huulilta. On siis huomioitava, että vaikka sisäkorvaistutteen avulla voidaan kuulla, ei kuulosta kuitenkaan tule normaalia.

3. Osallisuus ja yhteenkuuluvuus

Kuulovamma on aikoinaan huomattavasti rajoittanut kuulovammaisten yhteenkuuluvuuden tunnetta suuremmissa yhteisöissä. Heillä ei ole ollut samanlaisia keinoja tai oikeutta osallistua yhteiskunnan toimintaan sen täysvaltaisina jäseninä kuten kuulevilla. (Salmi & Laakso, 2005, 88; 185) Kuulovamman aiheuttamat vaikeudet kommunikoinnissa enemmistön kanssa saattavat nostaa herkästi pintaan puutteellisuuden tunteita ja halua kuulua enemmistöön (Luukkainen, 2008, 143–144). Nuorena minuuden luomiselle tärkeässä roolissa onkin saada elämyksiä ja kokemuksia juuri vuorovaikutuksen avulla (Horelli & Kukkonen, 2002, 245).

3.1 Osallisuus ja sen ulottuvuudet

Osallisuudella tarkoitetaan [tunnetta kuulua tiettyyn yhteiskuntaan tai yhteisöön](#). Tärkeässä roolissa osallisuuden kokemukselle voidaankin siis pitää juuri kykyä osallistua sen yhteisön toimintaan, johon yksilö kokee tarvetta olla osallisena. (Bäcklund, Häkli & Schulman, 2002, 7) Osallistuminen yhteiskunnan toimintaan on tarkasteltavissa useammasta eri näkökulmasta. Tämä johtuu siitä, että isomman yhteiskunnan sisällä voi olla useampia pienempiä yhteisöjä. Mitä pienemmästä yhteisöstä on kyse, sitä helpompi yksilön on saavuttaa osallisuuden tunnetta, sillä usein myös yhteisön vaatimukset ovat tällöin pienempiä. (Virolainen, 2015, 54–55) Yleisellä tasolla osallisuutta voidaan tarkastella muun muassa yksilön aseman kautta tai suhteessa yhteiskuntaan, kuten kulttuuriin, sen hetkisiin arvoihin ja politiikkaan. Ajatus omasta itsestä voi kuitenkin haastaa osallisuuden tunteen syntymistä luomalla ristiriitoja omassa ja yhteiskunnan ajatuksissa tai arvoissa. (Bäcklund, ym., 2002, 9)

World Health Organizationin (2008) määritelmän mukaan osallisuudella tarkoitetaankin yksilön kykyä olla mukana erilaisissa oman elämän tilanteissa. Yksilön kokemat ongelmat osallistumiselle on kuitenkin määritelty International Classification of Functioning, Disability and Health:n (ICF) mukaisesti osallisuutta rajoittavaksi tekijäksi. Rajoitteina voidaan pitää sellaisia yksilön ominaisuuksia, jotka poikkeavat väestön normista. Tällä voidaan tarkoittaa esimerkiksi tauteja tai vammoja. (WHO, 2007, 9; 14) Terveiden ja hyvinvoinninlaitos (THL, 2017) taas kertoo osallisuudella tarkoitettavan keinoja muodostaa erilaisia vuorovaikutussuhteita, jotka vaikuttavat yksilön hyvinvointiin ja antavat elämälle merkityksen. Osallisuudella on siis mahdollisuus vaikuttaa yhteiskunnan ja yhteisön yhteisiin asioihin sekä omaan elämänsä kulkuaan ja sen mahdollisuuksiin. Osallisuudella ei pelkästään tarkoiteta mukana olemista vaan se edellyttää myös keinoja vaikuttaa asioihin, jotka vaikuttavat yksilöön itseensä

(Kiilakoski, Gretscher & Nivala, 2012, 14). Osallisuuden kolmeksi peruselementiksi voidaankin määritellä taloudellinen osallisuus, toiminnallinen osallisuus ja yhteisöllinen osallisuus. Taloudellinen osallisuus pitää sisällään yksilön riittävän toimeentulon ja hyvinvoinnin, kun taas toiminnallinen osallisuus määrittää sitä, miten yksilö toimii ja käyttäytyy. Yhteisöllisellä osallisuudella puolestaan tarkoitetaan yhteisöön kuulumista ja sen jäsenenä olemista. (Raivio & Karjalainen, 2013, 16)

Imms, ym. (2016, 34; 36) on tutkinut tarkemmin osallisuutta 25 eri englanninkielisen tutkimuksen kautta. Jokaisessa näissä osallisuuden määritelmät olivat erilaisia, vaikka niissä ilmeni kuitenkin joitain samoja piirteitä. Osallisuutta määriteltiin muun muassa ICF:n kautta ja sovelletusti oman aiheen avulla tai yhdistelemällä omaa aihetta ICF:n kanssa. Laajan määrittelykirjon takia osallisuuden määrittelyyn todettiin tarvittavan tarkempia kehyksiä. He itse määrittelivät osallisuutta kahdella termillä [läsnäolon](#) ja [osallistumisen](#) avulla. Läsnäololla he tarkoittavat yksilön mukana olemista yhteisön eri aktiviteeteissa ja sitä tarkasteltiin osallistumiskertojen määrän kautta. Osallistumisella taas tarkoitetaan sitä, miten yksilö kokee omaa osallisuuttaan näiden tapahtumien aikana. Tuntemukseen liitetään mukaan yksilön motivaatio toimintaan, päättäväisyys, sosiaaliset kontaktit ja näiden vaikutus tuntemukseen.

Tietotekniikan kehittyminen on vaikuttanut positiivisesti sen käyttäjien osallisuuteen varsinkin sosiaalisen median kautta. Sosiaalisen median tarjoamaa osallisuuden tunnetta voidaan tarkastella kolmella eri osa-alueella, joista ensimmäinen on [informaation tarjoaminen](#) käyttäjilleen. Sosiaalisen median avulla käyttäjillä on myös mahdollista [olla yhteydessä toisiin käyttäjiin](#) ja [järjestöihin](#). Lisäksi se tarjoaa keinon saada tietoa erilaisista tapahtumista ja [toimia yhteistyössä](#) muiden yhteiskunnan tai yhteisön jäsenten kanssa. (Effing, van Hillegersberg & Huibers, 2011, 28–29)

Tietotekniikka onkin mahdollistanut kuulovammaisten osallisuutta yhteiskunnassa ja tehnyt tiedon saavutettavuudesta helpompaa. Tietoteknisiksi osallisuutta mahdollistaviksi tekijöiksi voidaan listata esimerkiksi kirjoitustulkkaukset ja ohjelmantekstit, äänen kuvailu tekstein ja puheen muuttaminen tekstiksi, tekstin muuttaminen puheeksi, kuvailu, kielten kääntäminen sekä mahdollisuus viestiä kuvien avulla. (Kinnunen & Hirvonen, 2020, 321–322) Nämä keinot lisäävät kuulovammaisten henkilöiden saavutettavuutta yhteisön asioissa, jolloin osallisuuskin helpottuu.

Lisäksi esimerkiksi tulkkaukset viittomakielelle ja viittomakielestä puheeksi ovat mahdollisia myös tietotekniikan välityksellä. Nämä kaikki keinot mahdollistavat kuulovammaisten

yksilöiden osallisuuden tunnetta yhteisöissä ja yhteiskunnassa. (Kinnunen & Hirvonen, 2020, 321–322) Tietotekniikan kehittyminen ja matkapuhelinten keksiminen ovat mahdollistaneet kuuroille keinon viestiä toisten kanssa ilman puhelintulkkauksia, mikä on vaikuttanut heidän osallisuuteensa huomattavasti.

Vaikka tietotekniikka onkin luonut mahdollisuuksia osallisuuden kokemiseen myös kuulovammaisilla, tulee siihen silti suhtautua kriittisesti, sillä puutteellinen medialukutaito saattaa vaikuttaa osallisuuteen negatiivisesti. Negatiivisia vaikutuksia on havaittu tilanteissa, joissa tietotekniikan käyttäjän ajattelu sieltä saamaansa informaatiota kohtaan ei ole tarpeeksi kriittistä. Koska opetus tietotekniikan käytölle on vasta kehitysvaiheessa, asettaa se aina vanhempaa ikäluokkaa heikompaan asemaan tietotekniikan tuoman osallisuuden näkökulmasta. (Kupiainen & Sintonen, 2009, 163–164) Ennen 2000-luvun alkua Reason (1994, 33–35) kertoi, että tulevaisuudessa osallisuus edellyttää enemmän itsetietoisuutta ja oman toiminnan reflektointia, kykyä käyttää erilaisia verkostoja sekä tietoisesti ja aktiivisesti kehittää omaa mielikuvitusta. Juuri näitä asioita tietoteknisten viestintävälineiden välityksellä saatava osallisuus edellyttää ja on käyttänyt kehittyäkseen.

3.2 Yhteenkuuluvuus ja sen edellytyksiä

Yhteenkuuluvuudella tarkoitetaan [sosiaalisia suhteita ihmisten välillä](#) sekä [materiaalisten, kulttuuristen ja poliittisten ympäristöjen](#) kautta saavutettavaa [samankaltaisuutta](#). Yhteenkuuluvuuden tunne voi siis hyvinkin haastaa yhteisön jäseniä luomaan omaa identiteettiään muiden kaltaiseksi. Juuri identiteetti on se, mikä muovaa yhteisön jäseniä erilaisiksi. (Juutinen, 2018, 39) Sosiaalinen yhteenkuuluvuus voidaan nähdä tilanteena, jossa yksilö tuntee yhteyttä kanssaeläjiinsä. Tämä pätee myös muihin kauempana asuviin, joiden kanssa kokee voivansa olla sosiaalisessa kanssakäymisessä, sillä tasavertaisuus toisten alueen ihmisten kanssa lisää yhteenkuuluvuuden tunnetta. (Junnilainen, 2019, 78)

Yhteenkuuluvuuden tunteeseen on helppo tottua, jolloin yksilö ei koe tarvetta muuttua kuuluakseen toisiin yhteisöihin. Junnilaisen (2019, 81–82; 292) tutkimuksessa, joka on toteutettu kahdessa kylässä havainnoiden niiden asukkaita sekä yhteensä 60 teemahaastattelun avulla paljastuu, miten suuressa roolissa yhteenkuuluvuuden tunne on oman identiteetin luomisessa. Tämä johtuu siitä, että yhteenkuuluvuuden tunne mahdollistaa yksilön itsensä luokittelun jonkin yhteisön täysvaltaiseksi jäseneksi ja näin ollen lisää hänen viihtyvyyttään tietyillä alueilla ja seurassa.

Yhteenkuuluvuuden politiikka kuvaa hyvin sitä, miten yksilöt jakautuvat erilaisiin ryhmiin, jolloin vähemmistöryhmään kuuluvien on vaikeampi saada yhteenkuuluvuuden tunnetta valtaväestön seassa. On kuitenkin mahdollista, että vaikka yksilöt tunsivat yhteenkuuluvuutta toisia yhteisön jäseniä kohtaan, eivät he silti osaisi havaita näitä heitä yhdistäviä tekijöitä. (Yuval-Davis, 2011, 20) On siis olennaista, että yhteenkuuluvuuden tunteen säilymisen takia yksilö mukautuu koko ajan vielä enemmän yhteisön tapoihin ja odotuksiin toimia eri tilanteissa. Tämä taas johtaa helposti siihen, että yksilö muokkaa itseään helposti sellaiseksi, mitä hän ei oikeasti koe olevansa. Näin ollen voidaan ajatella yksilön toimivan enemmänkin muita kuin itseään ajatellen. Oman itsensä mukauttaminen muiden mukaan taas vaikuttaa olennaisesti siihen, miten kyseinen yhteisö kehittyy. (Kingo & Stormer, 2011, 298–299) Yhteenkuuluvuuden politiikan kautta tarkasteltuna yhteenkuuluvuus lisää yksilön kykyä tuntea ”olevansa kotona” myös vieraammissa paikoissa. Tähän vaikuttaa muun muassa yksilön sosiaalinen status, esimerkiksi ikä tai sukupuoli, identiteetti sekä poliittiset ja eettiset arvot. (Yuval-Davis, 2011, 10–18)

Tietotekniset viestintävälineet ovatkin mahdollistaneet sen, että jokaisella on mahdollisuus osallistua toimintaan ja tuntea itsensä yhteisön jäseneksi omana itsenään, rajoitteista huolimatta. Tämä johtuu siitä, että vuorovaikutus tietotekniikan kautta, ei luokittele kuulevia, kuuroja tai huonokuuloisia, vaan kaikki kykenevät kommunikoimaan toistensa kanssa ilman kuulon asteen esille tuomista. Lisäksi sen kehittyminen on mahdollistanut erilaisten kuulolaitteiden käyttämisen ja näin helpottanut yksilön omaa identifioitumista juuri siihen ryhmään, johon hän mahdollisesti kokee kuuluvansa. (Leigh, 2012, 203–205)

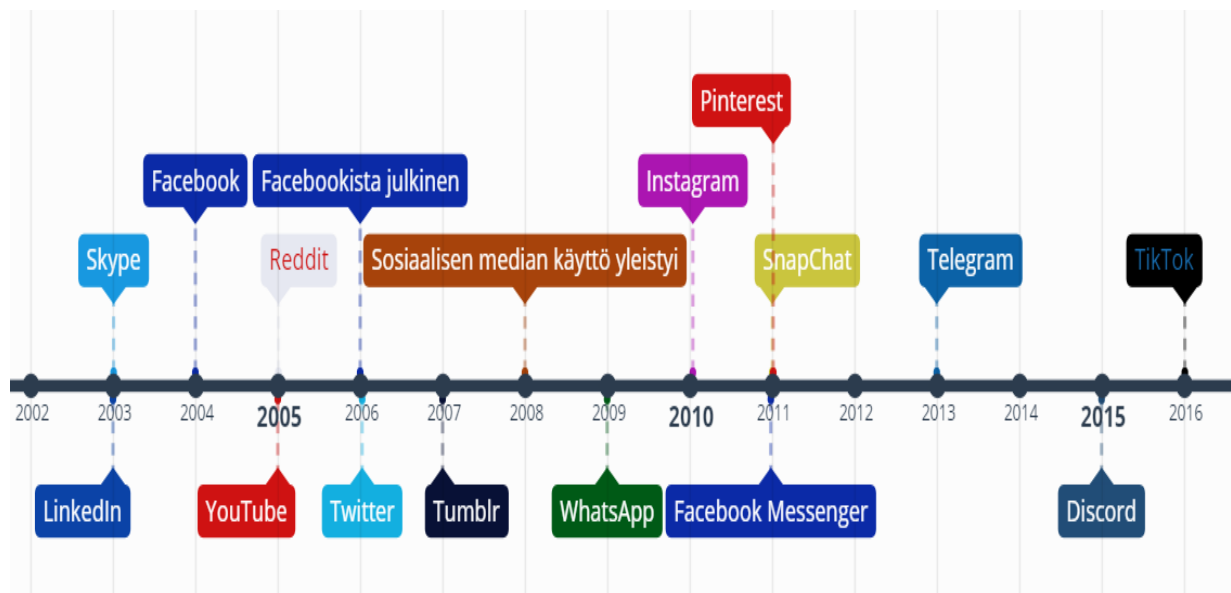
Viestinnästä on 2000-luvun jälkeen tullut kovin teknologista, jolloin myös kuulovammaisten osallistumisen mahdollisuudet ovat lisääntyneet. Tietoteknisen viestinnän avulla yhteiskunnan jäsenet kykenevät paremmin omaksumaan yhteisiä toimintatapoja ja ylipäättään tekemään asioita yhteisten päämäärien saavuttamiseksi. Tämä johtuu siitä, että tietotekniikan tuomien viestintäsovellusten avulla viestit tavoittavat helpommin myös niitä, joilla on rajoituksia esimerkiksi kuulon suhteen. (Hirvonen, Kinnunen & Tiittula, 2020, 13–15) Tietoteknisen viestinnän avulla yksilöt voivatkin osallistua monin tavoin joko kommentoinnin tai tykkäysten avulla, jolloin palautteen antaminen toiselle on helppoa ja nopeaa. Sen avulla viestittäjällä on mahdollisuus tavoittaa yhä useampia kanssaviestijöitä ja antaa osallisuuden mahdollisuuksia myös eri kulttuureissa oleville. (Birch, 2011, 285) Tällä tuskin voidaan kuitenkaan korvata varsinaista kasvokkain tapahtuvaa vuorovaikutusta, minkä olemme huomanneet Covid-19 pandemian aikana, kun monin paikoin siirryttiin etätyöhön ja -opetukseen.

Koska osallisuus saa aikaan tunnetta kuulu johonkin yhteisöön, vaikuttaa se suoraan myös yhteenkuuluvuuden tunteeseen. Esimerkiksi tietoteknisten viestintävälineiden kautta saatu osallisuus mahdollistaa sosiaalisia suhteita, jolloin myös yhteenkuuluvuus kasvaa.

4. Tietotekniset viestintävälineet

Tietotekniset viestintävälineet ovat yleistyneet niin paljon vuosien aikana, että elämä ilman niitä voi meistä joistain tuntua jopa mahdottomalta (Meinel & Sack, 2014). Tietoteknisten viestintävälineiden, eli sosiaalisen median ja pikaviestintäalustojen käyttö on nykyään jopa osa yksilön hyvinvointia ja se herättää paljon keskustelua myös terveyden näkökulmasta. Viestimet edellyttävät yksilön osallistumista keskusteluun, jolloin vuorovaikutuksen merkitys näiden käytössä korostuu. (Matikainen & Huovila, 2017, 1003)

Ohessa aikajana tutkimuksessa käyttämiäni tietoteknisten viestintävälineiden (n=15) julkistamisesta ja sosiaalisen median yleistymisestä (Kuvio 1). Käsittelen näitä seuraavissa alaluvuissa tarkemmin. Vaikka joitain sosiaalisen median kanavia oli luotu jo ennen 2000-lukua, ei niitä kehitetty samaan tahtiin, kuin vasta nyt 2000-luvun alun jälkeen (Johnson, 2017).

Kuvio 1. Käyttämieni tietoteknisten viestintävälineiden kehityksen aikajana (Johnson, 2017; Skype, 2021; Reddit, 2021; WhatsApp, 2021; Telegram, 2021; Discord, 2021; TikTok, 2021)

4.1 Sosiaalinen media

Sosiaalisella medialla tarkoitetaan erilaisia Internetin palstoja tai sovelluksia, joissa käyttäjät itse muodostavat sisällön. Median tuotto tapahtuu oman henkilökohtaisen tilin tai nimimerkin takana ja sen käyttö ei ole pakollista kenellekään. Sosiaalisen median kautta voidaan avoimesti

jakaa sisältöä kuvien, tekstien tai videoiden avulla kertoen omasta elämästä tai näkökulmista. (Erkkola, 2008, 22) Sosiaalinen media voidaan määritellä kolmen piirteen mukaan. Ensinnäkin sosiaalisen median sisältö ei ole tarkkaan säädeltyä. Lisäksi se edellyttää käyttäjien aktiivisuutta sisällön tuottamiseen ja verkostoitunutta vuorovaikutusta. (Matikainen & Huovila, 2017, 1003) Sosiaalisen median kanavien käyttäjien luoma sisältö muistuttaa uutisnäkyä, johon muut käyttäjät voivat kommentoida tai reagoida (Walker, 2017, 18).

Hemsley, ym. (2018) tutki sosiaalista mediaa negatiivisten ja positiivisten ajatusten valossa useammista eri tutkimusartikkeleista omassa tutkimuksessaan, joka koski kahdeksaa kongressiesitystä aiheesta. Ensimmäinen heidän tarkastelemaansa tutkimus päättyi lopputulokseen, jossa sosiaalinen media mahdollistaisi sen käyttäjien manipulaation tiettyyn suuntaan. Toisen tutkimusartikkelin mukaan sosiaalinen media taas helpottaa väärin tietojen ja uutisten levittämistä, jolloin tieto todellisuudesta muuttuu häilyväksi. Lisäksi kolmannessa tutkimuksessa selvitetään sosiaalisen median kykyä muovata käyttäjien ajatuksia tiettyyn suuntaan. Tutkimuksessa havaittiin muun muassa se, että mikäli alkuperäinen julkaisu oli tehty negatiiviseen sävyyn, alkoivat myös muut käyttäjät kommentoida siihen negatiivisesti.

Sosiaalisen median hyödyistä Hemsleyn, ym. (2018) artikkelin ensimmäinen tarkasteltava tutkimus osoitti, että sosiaalinen media on mahdollistanut samaa asiaa tavoittelevien järjestöjen ja yhteisöjen samankaltaisuuden uutisoinnissaan. Tämä näkyi muun muassa ilmastoaktivistien uutisoinnissa. Samankaltaisen sosiaalisessa mediassa julkaisemisen avulla, tämän asian ajaminen vaikutti käyttäjistä luotettavammalta, kuin eri puolilta tulevat erilaiset perustelut. Toinen positiivisen tuloksen saanut tutkimus sosiaalisesta mediasta keskittyi hashtageihin, joilla käyttäjät voivat ilmaista julkaisujensa avainsanoja. Avainsanojen käyttö sosiaalisessa mediassa mahdollisti tutkimuksen mukaan sen, että julkaisuissa pystyi käsittelemään useampaa asiaa rinnakkain ja keskustelusta tulisi näin rikkaampaa. Avainsanojen avulla käyttäjien oli helpompi muodostaa sellaisia hetkellisiä sosiaalisia tilanteita, joilla saattaisi olla positiivisia vaikutuksia heille itselleen tai vaihtoehtoisesti koko yhteiskunnalle. Kolmannessa heidän tarkastelemaansa tutkimuksessa keskityttiin vanhemman ikäluokan kognitiivisiin taitoihin sosiaalisen median avulla. Tutkimustulosten valossa sosiaalisen median nähtiin parantavan muun muassa käyttäjien hyvinvointia ja tiedon käsittelytaitoja. Toisaalta sosiaalinen media mahdollistaa myös manipulaatiota ja valehtelua.

Tutkimuksessani kysyn yhdeksän (Kuvio 2) eri sosiaalisen median kanavan käytöstä.

Kuvio 2. Kyselyssä käytetyt sosiaalisen median kanavat (n=9)

4.2 Pikaviestintäalustat

Pikaviestintään tarkoitetut sovellukset toimivat Internet- tai puhelinverkkojen avulla ja ne mahdollistavat viestin kulkemisen välittömästi toiselle osapuolella, vaikka viestijöiden välillä olisikin välimatkaa. Tämä edellyttää kuitenkin Internetyhteyden toimimista. Pikaviestintäalustojen kautta käyttäjät voivat lähettää toisilleen kirjoitettuja tekstejä, kuvia, videoita tai ääntä. Lisäksi erilaisten tiedostojen lähettäminen toisille käyttäjille on mahdollista. (Jaakkola, ym., 2010, 19) Pikaviestintäsovellukset ovat nopeimmin kasvava digitaalisen kommunikoinnin tapa maailmassa. Toisin kuin sosiaalisen median kanavat, pikaviestintäsovellukset on kehitetty yksityisiä keskusteluja varten. Jos pikaviestintäsovellus mahdollistaa keskustelun ryhmissä, sen keskustelunäkymä muistuttaa tyypillisesti yksityisviestiä toisin kuin sosiaalisen median kanavien uutisnäkymää. (Walker, 2017, 11; 18) m

Knop, ym. (2015) tutki vuorovaikutuksen laatua ryhmissä kasvokkain ja pikaviestintäalustojen kautta. Tutkimukseen osallistui 357 henkilöä ja sen tarkoituksena oli selvittää, vaikuttaako pikaviestintäalustoilla käyty keskustelu jotenkin siihen, millaisena vuorovaikutus ilmenee. Tutkimuksen tulokset osoittivat, että pikaviestintäalustojen avulla käydyt keskustelut ovat pinnallisempia kuin kasvotusten, sillä kasvotusten kyselyyn osallistuneet kertoivat henkilökohtaisempia asioita mieluummin kasvotusten kuin pysyvästi nähtäväksi jäävien viestintäalustojen kautta. Tästä huolimatta tuloksista saatiin selville, että ryhmien välinen vuorovaikutus oli yleisempää pikaviestintäalustoilla kuin kasvotusten.

Nopeiden vastausten saaminen toisilta ryhmän jäseniltä soittautui Knopin, ym. (2015) tulosten perusteella ratkaisevaksi tekijäksi siihen, miksi vuorovaikutus pikaviestintäsovellusten kautta on nykyään yleisempää kuin kasvotusten. Lisäksi tutkimustulosten avulla saatiin selville, että vaikka henkilökohtaisista asioista puhutaan mieluummin kasvotusten, kokivat käyttäjät helpommaksi kertoa negatiivisävytteisistä asioista viestien välityksellä. Tämä johtui siitä, että sosiaalisten vihjeiden antaminen viestimien kautta on rajallisempaa, jolloin myös mahdollinen negatiivinen palaute muilta ryhmän jäseniltä on helpompi ottaa vastaan.

Tutkimuksessani kysyn vastaajilta kuuden (Kuvio 3) eri pikaviestintäalustan käytöstä.

WhatsApp on ilmainen pikaviestintäalusta, jossa käyttäjät voivat kirjoittaa toisilleen viestejä ja soittaa puheluita tai videopuheluita. Palvelun avulla voidaan käydä myös ryhmäkeskusteluja ja -puheluita. (WhatsApp, 2021)

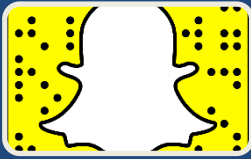
Discord on palvelu, jonka tarkoitus on mahdollistaa ajan viettäminen ystävien ja perheen kesken. Palvelussa voidaan keskustella ääni- ja tekstikanavien avulla, joita voidaan jakaa eri aihealueittain. (Discord, 2021)

Telegram on pilvipalvelupohjainen pikaviestintään tarkoitettu alusta, joka on erikoistunut yksityisyyteen ja palvelun nopeuteen. Palvelussa on mahdollista lähettää kirjoitettuja viestejä, kuvia, videoita ja muita tiedostoja yksityisissä- ja ryhmäkeskusteluissa. (Telegram, 2021)

Skype on määritelty yritys- ja yksityiskäyttöön tarkoitetuksi pikaviestintäalustaksi, jonka avulla voidaan soittaa ääni- ja videopuheluita ja lähettää viestejä toisille käyttäjille. Keskustelut voidaan alustan kautta käydä kahdenkesken tai ryhmässä. (Skype, 2021)

SnapChatissa käyttäjät voivat lähettää kontakteilleen videoita, kuvia, ääntä ja tekstiä sekä puhua ääni- ja videopuheluita, lisäksi tarina-toiminnon avulla käyttäjä voi halutessaan jakaa sisältöä kaikille alustan käyttäjille. Palvelu poistaa oletuksena lähetetyt viestit heti niiden avaamisen jälkeen. (SnapChat, 2021)

Facebook Messenger on Facebookin alainen pikaviestintäalusta, jossa voi pitää yhteyttä kaikkien Facebook-käyttäjien kanssa. (Facebook Messenger, 2021)

Kuvio 3. Kyselyssä käytetyt pikaviestintäalustat ($n=6$)

5. Tutkimuksen toteutus

Tutkimukseni tavoitteena on selvittää, miten kuulovammaiset nuoret ja nuoret aikuiset kokevat tietoteknisten viestintävälineiden käytön vaikuttavan heidän osallisuuteensa. Vaikka tietotekniikan kehitys mahdollistaa kommunikoinnin varmasti monella tavalla, keskityn tutkimuksessani lähinnä sosiaalisen median ja pikaviestintäalustojen kautta tapahtuvaan vuorovaikutukseen. Tutkimukseni tavoitteena on selvittää, kokevatko kuulovammaiset nuoret ja nuoret aikuiset tietoteknisten viestintävälineiden tämänhetkisen tilanteen positiivisena vai negatiivisena oman osallisuutensa ja yhteenkuuluvuutensa kannalta. Lisäksi kartoitan tutkimukseni avulla, millä keinoin kohderyhmän tavoittaminen tietoteknisten viestintäsovellusten kautta tapahtuu helpoiten.

Toteutan tämän tutkimuksen määrällisenä tutkimuksena, sillä tarkoitukseni on pystyä yleistämään kuulovammaisten nuorten ja nuorten aikuisten ajatuksia tietoteknisen viestinnän sovelluksista heidän osallisuudessaan (Kananen, 2008, 10). Määrällisen tutkimuksen lisäksi tarkoitukseni on käsitellä aineistoani laadullisesti sisällönanalyysin avulla, jolloin saan kokonaisvaltaisen kuvan aineistostani (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara, 2008, 133).

Tutkimukselleni asetan kolme tutkimusongelmaa, joihin vastaan kyselyni ja aikaisempia tutkimuksia tarkastelemalla saamani tiedon avulla. Asettaminani tutkimuskysymyksiä ovat:

1. Mitä tietoteknisiä viestintävälineitä kuulovammaiset nuoret ja nuoret aikuiset käyttävät ja kuinka usein?
2. Miten kuulovammaiset nuoret ja nuoret aikuiset kokevat tietoteknisen viestinnän sovellusten yhteyden omaan osallisuuteensa?
3. Vaikuttaako kuulovammaisten nuorten ja nuorten aikuisten ikä, sukupuoli tai kuulon status tietoteknisen viestinnän sovellusten käyttökokemuksiin tai -tuntemuksiin?

Ensimmäisen asettamani tutkimusongelman avulla pyrin saamaan tietoa siitä, mitä tietoteknisiä viestintävälineitä kuulovammaiset nuoret ja nuoret aikuiset käyttävät ja miten usein. Se, miten usein sosiaalisen median kanavia tai pikaviestintäalustoja käytetään, kertoo myös siitä, mitkä näistä alustoista koetaan parhaimmiksi oman osallisuuden parantamisen kannalta. Tämä taas

antaa tietoa toista tutkimusongelmaani ajatellen, sillä sen tarkoituksena on saada selville, miten nämä sovellukset nähdään osana omaa osallisuutta. Lisäksi pyrin tämän ongelman avulla selvittämään myös vastaajien omia kokemuksia tietoteknisistä viestintävälineistä kommunikointinsa tukena. Kolmannen asettamani tutkimusongelman avulla taas pyrin rakentamaan kuvaa siitä, koetaanko tietotekniset viestintävälineet eri tavoin vastaajien taustamuuttujien mukaan. Koen tämän tutkimukseni kannalta tärkeäksi, sillä taustamuuttujien erot saattavat hyvinkin vaikuttaa siihen, miten vastaaja kokee eri tietotekniset viestintävälineet. Viimeisen asettamani tutkimusongelman tarkoituksena onkin siis selvittää, vaikuttaako vastaajien ikä, sukupuoli tai kuulovamman aste siihen, miten viestimet koetaan tai miten niitä käytetään.

5.1 Kyselylomake ja aineiston keruu

Tutkimukseni aineisto kerättiin Internet-kyselyn avulla, jossa käytin hyödykseni niin monivalintakysymyksiä kuin avoimiakin kysymyksiä. Kyselylomakkeeni (Liitteet 1–4) käsittelee aina ensin aihetta monivalintakysymysten avulla, sillä strukturoitujen kysymysten jälkeen aiheeseen liittyvät avoimena esitetyt kysymykset luovat vastaajille mahdollisuuden tuoda esille sellaisia asioita, joita en välttämättä ole osannut kyselyä tehdessäni edes ajatella (Hirsjärvi, ym., 2008, 194). Lisäksi kysymyksiä muodostaessa on tärkeää miettiä niiden toimivuutta ja sopivuutta juuri tähän tutkimukseen. Tämä edellyttää huomioimaan kysymysten ymmärrettävyyttä, tietoa kysyttävästä aiheesta ja vastaajien motivaatiota kyselyyn. (Kananen, 2008, 25) Kyselyn ymmärrettävyyden ja vastaajien mielenkiinnon säilyttämiseksi koin kyselylomakkeen kysymysten jaottelun eri osa-alueisiin tärkeäksi.

Kyselylomakkeeni alussa (Liite 1) kartoitan vastaajien taustatietoja, jotta voin käyttää niitä tutkimukseni tulosten tarkastelussa. Ensimmäisessä kysymyksessä vastaajia pyydetään kertomaan ikänsä eri ikähaarukoiden avulla välillä alle 18–30 -vuotta. Lisäksi kysyn sukupuolen ja sen, miten vastaaja identifioi itsensä kuulon statuksen perusteella ja mitä kuulon apuvälineitä hän mahdollisesti käyttää. Kyselyni muissa osissa (Liitteet 2–3) taas selvitan vastaajien sosiaalisen median ja pikaviestintäalustojen käyttöä.

Osiot 2 ja 3 aloitan kartoittamalla sosiaalisen median käyttöä ja vasta sen jälkeen pikaviestintäalustoja sen osalta, mitä näistä vastaajat käyttävät ja kuinka usein sekä tuntemuksia näistä osana omaa osallisuutta. Kysymyksen sisältämien käsitteiden ymmärtäminen ja mahdollisten viitejoukkojen käyttäminen kyselyä tehdessä mahdollistaa haluttujen vastausten

saamisen (Pahkinen, 2012, 217). Kysymykset on muotoiltu strukturoidusti likert-asteikon avulla. Lomakkeella kysyn vastaajien käyttöä yhdeksän sosiaalisen median kanavan ja kuuden pikaviestintäalustan kohdalta. Lisäksi tiedustelen saman tekniikan avulla vastaajien kokemuksia alustojen käytöstä neljän monivalintakysymyksen avulla ja avoimesti sitä, mitkä näistä sovelluksista koetaan hyödyllisimmiksi. Lopussa olevilla avoimilla kysymyksillä (Liite 4) kerään tietoa tietotekniikan vaikutuksista ylipäätään vastaajien osallisuuteen. Kysymyksillä kartoitan lähinnä sitä, onko tietotekniikasta ollut jollain muualla tavalla vastaajalle mahdollisesti [hyötyä sosiaalisissa tilanteissa](#) tai kertomaan joko [positiivisia](#) tai [negatiivisia kokemuksia](#) sen vaikutuksista heidän osallisuuteensa.

Ennen verkkokyselyn jakamista lähetin kyselyn tarkistettavaksi ja koetettavaksi neljälle kohderyhmään kuuluvalla tuntemalleni henkilölle. Vaikka kysymys itsestäni tuntuisikin hyvin muotoillulta ja kokisin sen avulla saamani halutunlaisia vastauksia, ei vastaaja välttämättä ymmärrä kysymystä samalla tavoin (Pahkinen, 2012, 217). Testiryhmän vastaajien jälkeen sain palautetta mahdollisista tarvittavista muutoksista lomakkeelle, jotta siitä tulisi helpommin tulkittava myös vastaajan näkökulmasta. Testivastaajien avulla pystyin myös hyvin tarkistamaan, saanko kyselyni avulla haluamaani tietoa kohderyhmästä vai en.

Aineistoni keräsin Internetin kautta (Kuvio 4), sillä kyselylomake täytettiin verkossa Microsoft Office Forms -palvelun kautta. Internetissä täytettävä kyselylomake mahdollistaa monipuolisen tiedonkeruun ja helpottaa vastaajia vastaamaan kyselyyn (Pahkinen, 2012, 215). Verkkokyselyn avulla minulla on mahdollisuus tavoittaa laajemmin kohderyhmääni kuuluvia vastaajia. Koska kohderyhmääni kuuluu kuulovammaiset alle 30-vuotiaat nuoret ja nuoret aikuiset, lähdin tavoittelemaan heitä ottamalla ensin yhteyttä Kuurojen liittoon ja Kuuloliittoon syksyllä 2020. Nämä tahot lupasivatkin ystävällisesti jakaa kyselyni linkkiä eteenpäin eri kanaviaan pitkin. Lisäksi jaoin myös itse linkkiä sosiaalisen median avulla. Kysely oli avoimena kuukauden verran, jonka aikana muistutin kerran eri tahoilla siihen vastaamisesta.

Kuvio 4. Verkkolinkin jakoprosessi

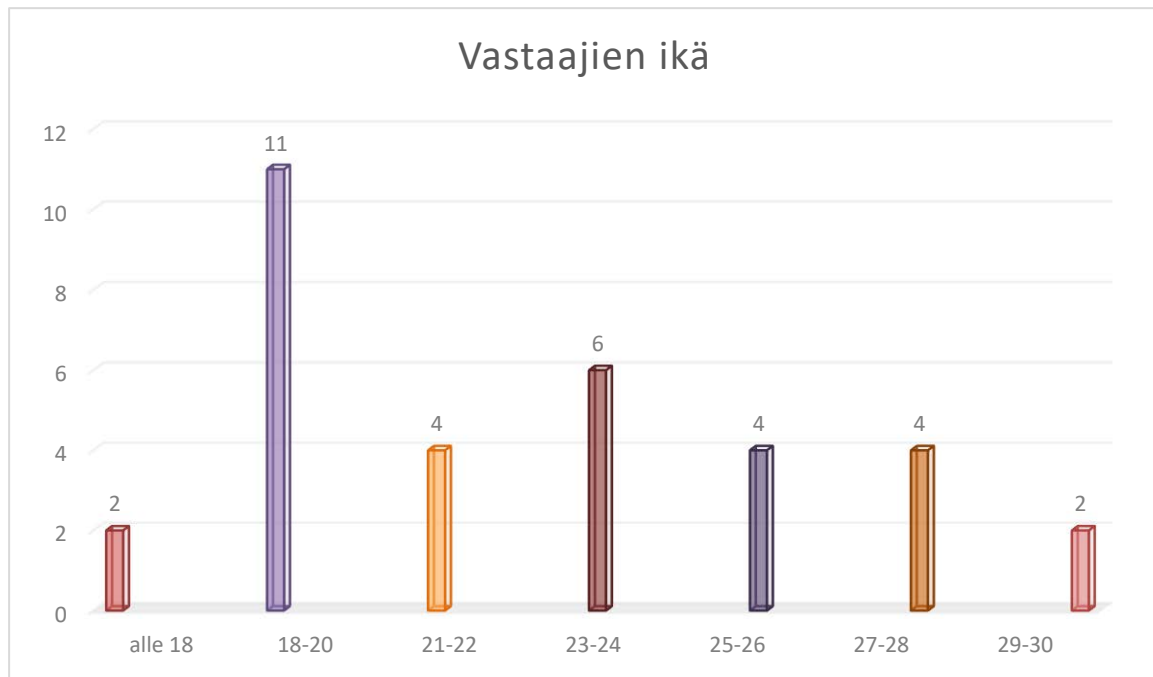
Kyselyn esittelytekstin koin olevan tehokkaampi lyhyenä, sillä henkilökohtaisesti koen lyhyen ja ytimekkään esittelyn vaikuttavan myös ajatuksiin kyselystä itsestään. Näin ollen lyhyt esittely kyselystä saa ajattelemaan, että itse kyselykin on lyhyt ja mielekäs vastata. Verkkolinkkiä jakaessa kyselyyn osallistumista mainostettiin seuraavasti.

**”VASTAA KYSELYYN TIETOTEKNISTEN VIESTINTÄVÄLINEIDEN VAIKUTUKSESTA KUUROJEN
JA HUONOKUULOISTEN NUORTEN OSALLISUUTEEN!**

**OULUN YLIOPISTON ERITYISPEDAGOGIIKAN MAISTERIOHJELMASSA OPISKELEVAN IIRIS
HUKKASEN PRO GRADU -TYÖN AIHEENA ON, VOISIKO TIETOTEKNIKALLA OLLA
VAIKUTUKSIA KUULOVAMMAISTEN OSALLISUUTEEN. TUTKIMUKSEN TARKOITUKSENA ON
KARTOITTAA NUORTEN JA NUORTEN AIKUISTEN KUULOVAMMAISTEN KÄYTTÖKOKEMUKSIA
SOSIAALISEN MEDIAN JA PIKAVIESTINTÄALUSTOJEN TARPEELLISUUDESTA MUODOSTAA TAI
PITÄÄ YLLÄ OMAA OSALLISUUTTAAN.
VASTAAMINEN VIE 5-10 MINUUTTIA.”**

5.2 Vastaajat

Kyselyyn on vastannut yhteensä 33 kuulovammaista nuorta ja nuorta aikuista (Kuvio 5). Pylväsdiagrammin avulla esitän ikäjakauman lukumäärittäin. Kyselyyn osallistuneista 28 on naisia (85 %), kolme miestä (9 %) ja kaksi muunsukupuolisia (6 %). Heistä 24 (73 %) identifioi itsensä huonokuuloiseksi, 8 (24 %) kuuroksi ja yksi (3 %) kuulevaksi. Muita mahdollisia vammoja kyselyssä ei kartoitettu, sillä tarkoitus on tutkia nimenomaan osallisuutta kuulovamman kautta. Vastaajista kuudella (18 %) oli sisäkorvaistute ja 21:llä (64 %) kuulokoje. Kuulon apuvälineitä ei ollut kuudella (18 %) vastaajalla ollenkaan. Lisäksi kyselyyn vastanneista huonokuuloisista 88 % (n=21) kertoo käyttävänsä kuulon tukena nimenomaan kuulokojetta.

Kuvio 5. Kyselyyn vastanneiden ikäjakauma

Kyselyyn vastanneiden ikäjakauman perusteella koenkin mielekkääksi ristiintaulukoida iän kyselyni eri osa-alueisiin siten, että jaottelen vastanneet 2000-luvulla ja ennen sitä syntyneisiin. Tämä siksi, että tietotekniikka alkoi yleistymään juuri 2000-luvun taitteessa ja ennen sitä syntyneet eivät välttämättä ole päässeet samalla tavoin sen maailmaan jo lapsuusaikana käsiksi. Tästä saamme myös jakopilarin nuorten ja nuorten aikuisten välille, sillä tässä tutkimuksessa luokittelen ennen 2000-lukua syntyneet **nuoriksi aikuisiksi** ja vasta sen aikana syntyneet **nuoriksi**. Ikäluokkien yhdistämisen avulla saan määrällisen analyysini luotettavuudesta paremman, sillä Khiin neliö -testi vaatii jokaiselle solulle vähintään viisi vastaajaa, jotta tulos olisi luotettava. Näin ollen kyselyyni on vastannut 13 (39 %) nuorta ja 20 (61 %) nuorta aikuista.

5.3 Aineiston analysointi

Lähdin analysoinnissani liikkeelle siitä, millaisia vastaajia kyselyni on tavoittanut ja miten he jakautuvat tietoteknisen viestinnän sovellusten käyttökokemustensa ja tuntemustensa kanssa. Jakaumia tarkastellessani käytän apunani erilaisia kuvioita ja taulukoita, jotka helpottavat analysointiani havainnollistamalla jakaumia (Tähtinen, Jaakkonen & Broberg, 2020, 93), sillä taulukot ja kuviot mahdollistavat paremman ymmärrettävyyden määrällisen tutkimuksen aineistoa analysoitaessa (Hirsjärvi, ym., 2008, 305). Aineistoani analysoin sekä määrällisin, että laadullisin menetelmin. Tämä mahdollistaa tulosten tukemisen molempien menetelmien avulla

ja saan mahdollisuuden löytää sellaisia tuloksia tutkimusongelmieni ratkaisemiseksi, joita en saisi vain yhtä menetelmää käyttäen (Tuomi & Sarajärvi, 2018).

Sisällönanalyysin avulla pystyin luokittelemaan aineistoani laadullisesti ja etsimään siitä sellaisia piirteitä, joiden tutkiminen myöhemmässä vaiheessa, määrällisin menetelmin voisi tuoda mielenkiintoista tietoa aineistosta. Sisällönanalyysin avulla pystyin myös keräämään yhteen lomakkeessa avointen kysymysten kautta saamiani tietoja. (Tuomi & Sarajärvi, 2018) Näin sain tietoa esimerkiksi siitä, miten eri tietoteknisen viestinnän sovellusten käyttökokemukset vaikuttavat niiden käyttöön. Tekemäni sisällönanalyysin avulla sain paremmin tietoa siitä, millaisia asioita minun olisi mielekästä hyödyntää määrällistä tutkimusta tehdessäni. Sen avulla tekemieni pohdintojen ja huomioideni avulla sainkin poimittua muutamia mielenkiintoisia seikkoja aineistostani, joita hyödynnän määrällisessä tutkimusmenetelmässäni.

Sisällönanalyysin aloitin tarkastelemalla ensin tapauskohtaisesti kyselystä saamiani tuloksia ja tutustumalla aineistoon. Lisäksi tarkastelin kyselyn avulla jakaumia vastausten välillä ja vertailemalla vastauksia toisiinsa. Tämän ohella kirjasin paperille ylös muutamia vastauksista poimimiani seikkoja, jotta niihin palaaminen varsinaisella analysointihetkellä olisi helpompaa. Sisällön analysoiminen monivalintakysymysten kohdalla tuntui melko helpolta, mutta avoimissa kysymyksissä haasteita toi perustelemattomuus tai kysymykseen vastaamatta jättäminen. Sisällönanalyysin aikana ja ennen sitä tekemieni havaintojen pohjalta koin kuitenkin, että määrälliseen tutkimusmenetelmään siirtyminen oli helpompaa, sillä tiesin suurin piirtein, millaisia asioita haluan ristiintaulukoinnissa hyödyntää.

Analyysissani tarkastelin vastaajien jokaisen vastauksia erikseen, jolloin minun oli mahdollista saada jokaisesta vastaajasta jonkinlainen mielikuva. Tarkastelin vastauksia eri taustamuuttujien perusteella ja yritin luoda yhteyksiä tietoteknisten viestintävälineiden käytölle ja kokemuksille näiden kautta. Lisäksi kokosin avokysymysteni kautta saamiani vastauksia yhteen. Näiden osalta tarkastelin niiden yhteneväisyyksiä ja eroavaisuuksia luoden samalla kokonaiskuvaa kohderyhmän vastauksista yhtenäiseksi koosteeksi.

Ensimmäisenä tutkimusongelmanani oli selvittää mitä tietoteknisiä viestimiä kuulovammaiset nuoret ja nuoret aikuiset käyttävät ja kuinka usein. Tätä lähdin selvittämään havainnoimalla kyselylomakkeen kautta saamiani vastauksia sisällönanalyysin avulla. Vastaus ensimmäiseen tutkimuskysymykseeni tulee esille kirjaamalla ylös eri viestimien käyttöprosentteja ja esittelemällä vastausten perusteella muodostettuja kuvioita. Tekemieni havaintojen tukena

toimi vastaajien omat mielipiteet siitä, mitkä viestimet he kokevat tarpeellisimmiksi. Myös toiseen tutkimuskysymykseeni pyrin löytämään vastauksia sisällönanalyysin avulla. Tarkoitukseni on selvittää, miten tietotekniset viestintävälineet ja tietotekniikka ylipäättään nähdään osana vastaajien osallisuutta. Tähän kysymykseen vastaan myös prosenttilukujen ja kuvioiden avulla, mutta myös avoimista kysymyksistä saamieni tietojen perusteella.

Tämän jälkeen siirryn SPSS-ohjelmaan tekemään ristiintaulukointeja kyselyn avulla saamani aineiston pohjalta. [Ristiintaulukoinnin](#) tarkoituksena on kartoittaa mahdollisia yhteyksiä kahden muuttujan välillä (Heikkilä, 2004, 210). Selvitin, onko vastaajien taustamuuttujilla merkitystä tietoteknisten viestintävälineiden käytössä. Tarkastelin, vaikuttaako kuulovammaisten nuorten ja nuorten aikuisten sukupuoli siihen, miten viestimiä käytetään. Tämän jälkeen siirryn taulukoimaan vastaajia ikäjakauman ja kuulon statuksen perusteella.

Ristiintaulukoinnin yhteydessä tein Khiin neliö -testin näiden testaamieni riippuvuussuhteiden kohdalla. [Khiin neliö -testi](#) osoittaa riippuvuuksia aineistosta. Koska otanta joissain kyselyn osa-alueissa ei välttämättä anna Khiin neliö -testin suorittamiselle tarpeeksi suuria odotettuja frekvenssejä, otan sen tueksi nonparametrisen [Fisherin tarkan testin](#). Tähtisen, ym. (2020, 174) ohjeiden mukaisesti nonparametrinen testi on tarpeellinen, mikäli Khiin neliö -testi ei pysty tarjoamaan luotettavia tuloksia otannasta. Kolmannessa tutkimusongelmassani tulee esille taustatekijöiden merkitys viestimien käytölle ja siihen, miten ne koetaan. Tätä selvitän määrällisen tutkimuksen keinoin ristiintaulukoimalla tuloksia taustatekijöiden kanssa. Mielestäni on mielekästä tutkia juuri ristiintaulukoinnin avulla, miten vastaajien eri ominaisuudet vaikuttavat siihen, miten tietoteknisiä viestintävälineitä käytetään tai millä tavoin vastaajat kokevat sen osana elämäänsä. Ristiintaulukoinnin avulla selvitän, onko vastaajien [sukupuolella](#), [iällä](#) tai [kuulon statuksella](#) huomattavia merkityksiä.

Ristiintaulukoinnissa yhdistän likert-asteikon vaihtoehtoja siten, että vastausvaihtoehtoja on vain kolme. Näin saan taulukkoon viiden muuttujan sijasta kolme. Tällöin tietoteknisten viestintävälineiden käytöstä kertoo vaihtoehdot [päivittäin](#), [silloin tällöin](#) tai [ei ollenkaan](#). Mielipidekysymysten osalta otan vastaukset huomioon tarkastelemalla, onko vastaaja [samaa mieltä](#), [eri mieltä](#) vai [ei osaa sanoa](#). Muuttujien yhdistämisen avulla koen saavani paremmin tarkasteltua vastaajien välisiä eroja. Lisäksi tutkimustulosten kannalta en koe tällä aineistolla tärkeäksi tarkastella eroja esimerkiksi sen suhteen, käytetäänkö jotain tietoteknistä viestintävälinettä useita kertoja päivässä vai kerran päivässä.

Tutkimuksen osa-alueet on jaoteltu sosiaalisen median ja pikaviestintäalustojen osalta erikseen ja niistä voidaan tarkastella Khiin neliö -testin ja Fisherin tarkan testin antamia arvoja, jolloin tulosten vertaaminen toisiinsa on myös helpompaa. Koska aineisto on näin pieni miesten ja muunsukupuolisten kohdalla, ei ole mielekäästä kokeilla ristiintaulukoinnin avulla, onko sukupuolella jotain merkitystä vastanneiden kesken siihen, miten tietotekniikka koetaan. Pieni aineisto eri taustamuuttujan kohdalla ei anna kattavaa kuvaa sukupuolen merkityksestä ja vastaukset voivat hyvinkin olla vain sattumaa, jolloin yleistäminen ei ole mahdollista.

6. Tulokset

Tässä luvussa esittelen tämän tutkimuksen aineistostani saamiani tuloksia. Tuloksia käyn lävitse tutkimusongelmittain.

6.1 Tietoteknisten viestintävälineiden käyttö

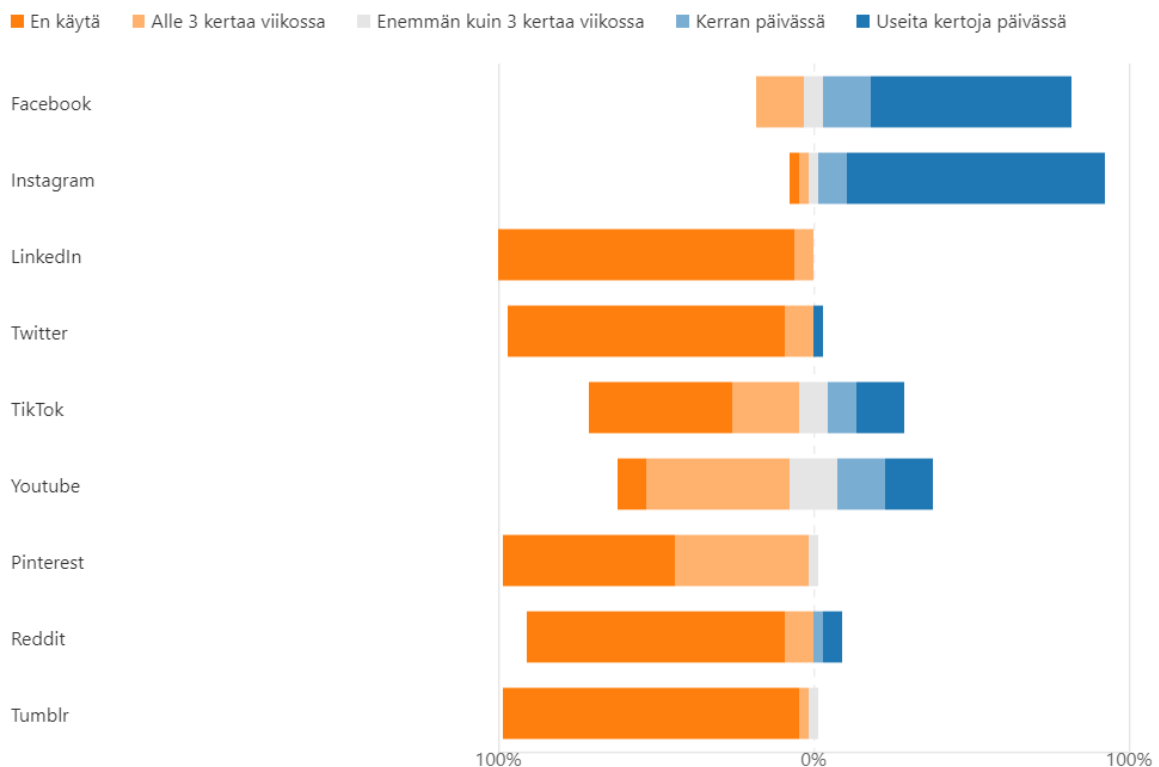
Likert-asteikon antamien tulosten (Kuvio 6) avulla näemme, että Facebook on vastaajien kesken yleisin käytetty sosiaalisen median kanava, sillä sitä käyttää jokainen kyselyyn vastanneista. Useita kertoja päivässä Facebookia käyttää 64 % (n=21) vastanneista ja kerran päivässä 15 % (n=5). Suurin osa vastaajista siis käyttää Facebookia päivittäin. Alle kolme kertaa viikossa kanavaa käyttää 15 % (n=5) ja enemmän kuin kolme kertaa viikossa 6 % (n=2). Toiseksi yleisin sosiaalisen median kanava on selkeästi Instagram, sillä sitä käyttää useita kertoja päivässä jopa 82 % (n=27) ja kerran päivässä 9 % (n=3). Vastaajista yksi ei käytä Instagramia ollenkaan, yksi käyttää sitä alle kolme kertaa viikossa ja yksi useammin kuin kolme kertaa viikossa.

Seuraavaksi yleisimmät sosiaalisen median kanavat ovat YouTube ja TikTok, jotka eivät kuitenkaan yllä Facebookin ja Instagramin tasolle käyttönsä perusteella. YouTubea käyttää useita kertoja päivässä 15 % (n=5) vastaajista, kuten myös kerran päivässä tai enemmän kuin kolme kertaa viikossa. Vähemmän kuin kolme kertaa viikossa YouTubea käyttää vastaajista 46 % (n=15) ja 9 % (n=3) kertoo, ettei käytä tätä sosiaalisen median kanavaa lainkaan. TikTokia vastaajista käyttää useita kertoja päivässä myös 15 % (n=5). Kerran päivässä TikTokia käyttää 9 % (n=3) kuten myös enemmän kuin kolme kertaa viikossa. Melkein puolet, eli 46 % (n=15) ei käytä kanavaa ollenkaan ja 21 % (n=7) käyttää sitä alle kolme kertaa viikossa.

Muita sosiaalisen median kanavia käytetään melko vähän, mutta jokainen on silti osalle vastaajista tuttu. Reddit:iä vastaajista käyttää useita kertoja päivässä kaksi henkilöä (6 %) ja yksi kerran päivässä. Alle kolme kertaa viikossa alustaa käyttää 9 % (n=3), mutta 82 % (n=27) ei käytä tätä lainkaan. Twitter on useita kertoja päivässä käytössä yhdellä ja kolme vastaajaa (9 %) käyttää sitä alle kolme kertaa viikossa. Suurin osa vastaajista, eli 88 % (n=29) ei käytä Twitteriä ollenkaan.

Vähiten vastaajat käyttävät sosiaalisen median kanavista Pinterestia, Tumblria ja LinkedInia. Pinterestia käyttää enemmän kuin kolme kertaa viikossa yksi vastaajista ja alle kolme kertaa viikossa 42 % (n=14). Loput 55 % (n=18) ei käytä Pinterestia ollenkaan. Myös Tumblr on vain

yhdellä käytössä enemmän kuin kolme kertaa viikossa ja lisäksi yksi vastaajista kertoo käyttävänsä sitä alle kolme kertaa viikossa. Vastaajista loput 94 % (n=31) vastaa, että ei käytä kanavaa ollenkaan. LinkedInin käyttö on vastaajien keskuudessa alhaista, sillä vain kaksi (6 %) vastaajista kertoo käyttävänsä sitä alle kolme kertaa viikossa ja lopuilla 94 %:lla (n=31) se ei ole laisinkaan käytössä. Näihin tuloksiin voi hyvin vahvasti vaikuttaa vastaajien työllisyystilanne ja mahdolliset kesken olevat opinnot.

Kuvio 6. Sosiaalisen median kanavien (n=9) käyttö

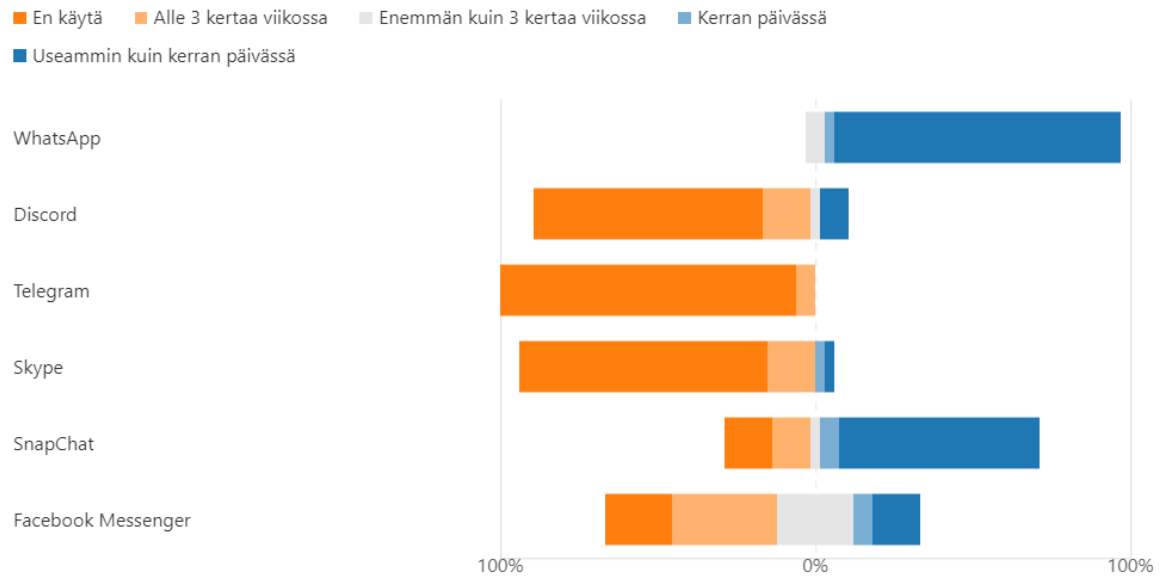
Kysyessäni muita mahdollisia käytössä olevia sosiaalisen median kanavia, nousee kolmessa vastauksessa esille Jodel. Kyseiset vastaajat käyttävät tätä kanavaa melkein joka päivä tai jopa useita kertoja päivässä. Jodelin lisäksi yksi vastaajista toi esille 9Gag-alustan ja toinen Ilta-Sanomien keskustelupalstan uutisista.

Yleisin sosiaalisen median kanava näyttäisi kyselylomakkeeseen vastanneiden keskuudessa olevan siis Facebook. Tämä saattaa hyvinkin johtua siitä, että kyselylomaketta jaettiin paljolti juuri Facebookin välityksellä, joskin linkki oli mahdollista saada myös muuta kautta. Lisäksi Facebook on sosiaalisen median kanavana yleisestikin melko suosittu, jolloin sen kautta on

mahdollisuus pitää useampaan tuttavaan yhteyttä, myös ikäluokkien välillä. Likert-asteikon avulla saamani taulukko kuitenkin osoittaa, että Instagramia käytetään päivän aikana useammin. Tästä syystä koen olevan mielenkiintoista tarkastella, onko esimerkiksi iällä jotain merkitystä siihen, miten näitä sosiaalisen median kanavia käytetään.

Suosituin pikaviestintäalusta (Kuvio 7) näyttäisi vastaajien keskuudessa olevan WhatsApp. Jopa 91 % (n=30) vastaajista käyttää sitä useita kertoja päivässä. Vastaajista yksi kerran päivässä ja kaksi (6 %) enemmän kuin kolme kertaa viikossa. Toiseksi yleisin pikaviestintäalustoista on SnapChat, jota 64 % (n=21) vastaajista käyttää useammin kuin kerran päivässä ja 6 % (n=2) kerran päivässä. Enemmän kuin kolme kertaa viikon aikana alustaa käyttää yksi vastaaja ja alle kolme kertaa viikossa 12 % (n=4). Vastaajista 15 % (n=5) ei käytä alustaa ollenkaan. Näiden kahden lisäksi Facebook Messenger on suurimmalla osalla vastaajista käytössä ja ainoastaan 21 % (n=7) vastaajista se ei ole käytössä. Alle kolme kertaa viikossa tätä alustaa käyttää 33 % (n=11), enemmän kuin kolme kertaa viikossa 24 % (n=8) ja kerran päivässä 6 % (n=2). Useammin kuin kerran päivässä Facebook Messengeriä käyttää 15 % (n=5).

Discord, Telegram ja Skype ovat vähemmän yleisiä pikaviestintäalustoja, mutta kaikki näistä näyttävät silti olevan edes hieman käytössä. Discordia vastaajista käyttää useita kertoja päivässä 9 % (n=3) ja enemmän kuin kolme kertaa viikossa yksi. Alle kolme kertaa viikossa alustaa käyttää 15 % (n=5). Vastaajista 73 % (n=24) kertoo, että ei käytä alustaa ollenkaan. Skype on vastaajista yhdellä käytössä useammin kuin kerran päivässä ja yhdellä päivittäin. Alle kolme kertaa viikossa sitä käyttää 15 % (n=5) ja 79 % (n=26) ei käytä Skypeä laisinkaan. Telegramin osalta käyttäjämäärä on hyvin pieni, sillä 94 % (n=31) vastaajista ilmoittaa, että ei käytä tätä alustaa ollenkaan. Alle kolme kertaa viikossa se on käytössä 6 %:lla (n=2).

Kuvio 7. Pikaviestintäalustojen (n=6) käyttö

Avoimen kysymyksen avulla saamme tietää, että vastaajista yksi käyttää lisäksi Steamia useita kertoja päivässä. Myös Signal on osalla vastaajista käytössä noin kerran päivässä.

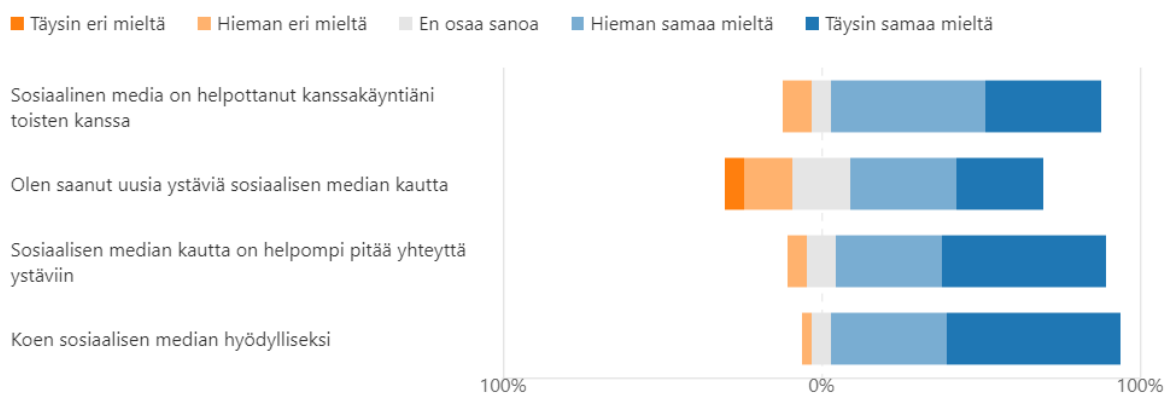
Pikaviestintäalustojen kohdalla huomioni kiinnittyy erityisesti SnapChatin, Discordin ja Facebook Messengerin käyttöön. Näiden kolmen alustan kohdalla hajonta näyttäisi Kuvion 7 perusteella olevan suurinta. Varsinkin näiden osalta olen kiinnostunut taustamuuttujien vaikutuksista sovellusten käyttöön.

6.2 Tietotekniset viestintävälineet ja tietotekniikka osallisuudessa

Toisen tutkimuskysymyksen avulla selvitin, onko tietoteknisillä viestintävälineillä ja niiden käytöllä ollut vaikutusta vastaajien sosiaalisiin suhteisiin ja minkälaisia mahdolliset vaikutukset ovat olleet. Tulosten perusteella, voidaan todeta, että sosiaalinen media koetaan pääsääntöisesti hyödylliseksi (Kuvio 8). Vastaajista 36 % (n=12) on täysin samaa mieltä siitä, että sosiaalinen media on helpottanut kanssakäyntiä toisten ihmisten kanssa ja 49 % (n=16) on tästä hieman samaa mieltä. Heistä 9 % (n=3) taas on hieman eri mieltä väitteestä ja 6 % (n=2) ei osaa sanoa. Kysymys uusista ystävistä sosiaalisen median kautta jakaa eniten vastaajia, mutta suurin osa on kuitenkin sitä mieltä, että kanavien kautta voi tutustua uusiin ihmisiin. Vastaajista 27 % (n=9) on täysin samaa mieltä ja 33 % (n=11) hieman samaa mieltä siitä, että on saanut uusia ystäviä

sosiaalisen median kautta. Täysin eri mieltä väitteestä on 6 % (n=2) ja hieman eri mieltä 15 % (n=5) vastaajista. Kysymykseen ei osaa vastata 18 % (n=6).

Sosiaalisen median avulla (Kuvio 8) on selkeästi helpompi pitää yhteyttä jo saatuihin ystäviin, sillä 52 % (n=17) vastaajista on täysin samaa mieltä väitteen kanssa ja 33 % (n=11) hieman samaa mieltä. Vastaaminen tuntuu hankalalta 9 %:lle (n=3) ja vain 6 % (n=2) on väitteen kanssa hieman eri mieltä. Kukaan vastaajista ei kuitenkaan ole täysin eri mieltä väitteen kanssa. Kuten yhteyden pitämisen helppoudesta myös sosiaalisen median hyödyllisyydestä vastaajat ovat hyvin samoilla linjoilla. Heistä 55 % (n=18) vastaa olevansa täysin samaa mieltä siitä, että sosiaalinen media on heistä hyödyllinen ja 36 % (n=12) on hieman samaa mieltä tästä. Ainoastaan 3 % vastaajista on hieman eri mieltä väitteestä, kun taas 6 % (n=2) ei osaa vastata tähän.

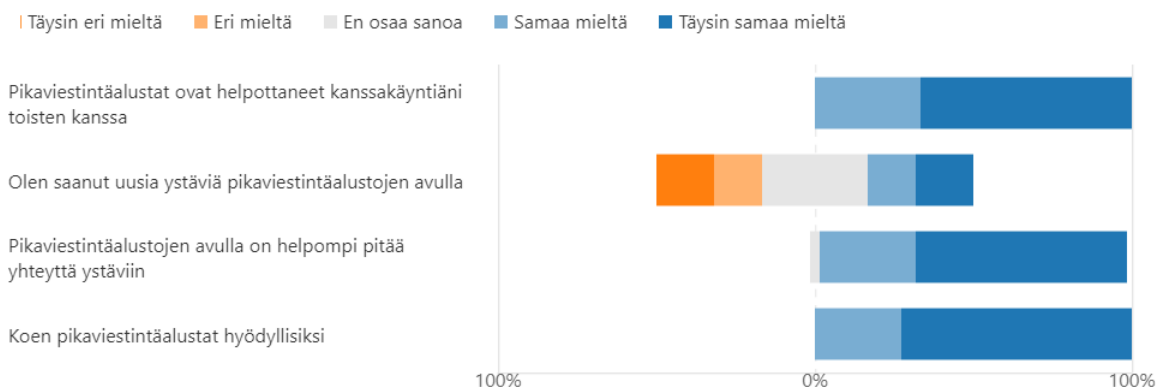
Kuvio 8. Vastaajien (n=33) kokemuksia sosiaalisen median vaikutuksesta

Lopuksi kysyn vielä, mitkä sosiaalisen median kanavat vastaajat kokevat hyödyllisiksi ja miksi. Facebook nousee näissä vastauksissa kaikista selkeimmin esille, sillä 20 vastaajista mainitsee sen vielä erikseen. Suurimmaksi osaksi Facebook koetaan hyödylliseksi, koska siellä saa yhteyden myös sellaisiin henkilöihin, joihin ei välttämättä muuten saisi. Lisäksi Facebook mahdollistaa erilaisiin ryhmiin liittymisen, mistä on mahdollista löytää vertaisiaan ja keskustella heidän kanssaan. Facebookin ansiosta vastaajat kokevat saavansa myös sellaista tietoa, mitä eivät välttämättä yhtä nopeasti saisi selville muuten. Toiseksi yleisimpänä vastaajat mainitsevat Instagramin, koska siellä on helppo jakaa kuvia ja seurata tuttuja, puolittutuja tai

tuntemattomiakin ja etsiä inspiraatiota. Myös Twitter nousi esille rikkaamman keskustelukulttuurinsa ansiosta.

Vastaajat suhtautuvat positiivisesti pikaviestintäalustojen vaikutukseen (Kuvio 9) Vastaajista 67 % (n=22) on täysin samaa mieltä siitä, että pikaviestintäalustat ovat helpottaneet kanssakäymistä muiden kanssa ja loput 33 % (n=11) hieman samaa mieltä. Lisäksi 18 % (n=6) vastaajista on täysin samaa mieltä siitä, että on saanut pikaviestintäalustojen avulla uusia ystäviä ja 15 % (n=5) ovat hieman samaa mieltä. Täysin eri mieltä vastanneista on 18 % (n=6) ja hieman eri mieltä 15 % (n=5). Vastaajista 33 % (n=11) ei osannut sanoa, ovatko saaneet pikaviestintäalustojen kautta uusia ystäviä. Tämän kysymyksen kohdalla eri mieltä oli miehistä kaksi (66 %), muunsukupuolisista yksi (50 %) ja loput naisia. Myöskin iän osalta, jakauma on tasaista, jolloin tähän ei voida katsoa olevan vaikutusta yksilön taustamuuttujilla.

Kuvio 9 osoittaa myös, että 67 % (n=22) vastaajista on täysin samaa mieltä siitä, että pikaviestintäalustat ovat helpottaneet yhteydenpitoa ystävien kanssa ja 30 % (n=10) on hieman samaa mieltä. Vain yksi vastaajista ei osannut vastata väitteeseen. Pikaviestintäalustojen hyödyllisyyden puolesta täysin samaa mieltä taas on 73 % (n=24) vastaajista ja hieman samaa mieltä 27 % (n=9).

Kuvio 9. Vastaajien (n=33) kokemuksia pikaviestintäalustojen vaikutuksesta

Lopuksi selvitin, mitkä pikaviestintäalustat vastaajat kokevat hyödyllisimmiksi ja minkä takia. Melkein jokaisessa vastauksessa nostetaan esille WhatsApp. Sen kerrotaan olevan helppo tapa pitää yhteyttä ystäviin ja perheisiin, sillä sen kautta viestit kulkevat nopeasti ja sovellus on niin monella käytössä. WhatsAppin käytössä vastauksissa nousee esille myös sen monipuolisuus,

sillä sen avulla voi kirjoitettujen viestien lisäksi lähettää toisille kuvia ja ääniviestejä. Toiseksi eniten mainintoja sai SnapChat, joka mahdollisti omasta päivästä kertomisen ystäville ja tutuille, vaikka varsinaista asiaa ei edes olisi. Näissä molemmissa vastaajia houkuttaa myös videopuheluiden mahdollisuus. Lisäksi kaksi vastaajaa mainitsevat Discordin, koska siellä vastaajat löytävät helposti omanhenkistä seuraa sellaiselle osa-alueelle, josta sillä hetkellä haluavat keskustella.

Kyselyn lopuksi kysyin vastaajilta vielä sitä, onko tietotekniikasta ollut heille muuten jotain hyötyä. Minua kiinnosti se, [mitä tietotekniikkaa on käytetty](#) hyödyksi osallisuuden saavuttamiseksi ja [miten tämä on näkynyt käytännössä](#). Osalla vastaajista ei tule mieleen tilanteita, joissa olisivat hyötäneet tietotekniikasta. Muutama vastaajista kertoo sen kuitenkin olevan jopa tärkein keino sosiaalisten suhteiden ylläpitämiseksi tai muodostamiseksi. Vastaajat mainitsevat muun muassa sähköpostin hyödyt työnhakutilanteissa, jolloin ei ole välttämätöntä käydä paikan päällä kysymässä asioita. Lisäksi matkapuhelinten ja tietokoneiden kehityksen myötä on mahdollistunut esimerkiksi kirjoitustulkkaukset ja siihen tarvittavat välineet. Meluisissa tilanteissa vastaajat ovat hyötäneet tietotekniikasta kirjoittamalla keskustellessaan asiansa, sillä kuulovamman takia kuuleminen voi olla näissä tilanteissa vaikeaa tai jopa raskasta. Tietotekniikan kehittymisen myötä puhelut voidaan kuulokkeiden avulla saada ohjattua paremmin kuultaviksi. Osa vastaajista kertoi tämän helpottaneen heitä.

Tietotekniikka on vastaajien mielestä tehnyt keskusteluun osallistumisen helpommaksi, sillä keskustelutilanteissa on helpompaa tarkistaa asioita esimerkiksi Internetistä, jolloin on itsekin paremmin perillä asioista. Kehityksen myötä vastaajat ovat huomanneet myös mahdollisuuden videopelien pelaamiseen toisten kanssa Internetin välityksellä. Pelien pelaaminen on mahdollistanut uusien ystävien saannin ja niitä voi nykyään pelata myös kauempana asuvien ystävien kanssa. Lisäksi yhteyden pitäminen muualla kuin Suomessa asuvien kanssa on vastaajien mukaan huomattavasti helpompaa tietotekniikan avulla ja keskustelukin on helpompaa, vaikka he eivät samaa kieltä puhuisikaan. Muita kokemuksia tietotekniikasta ja sen vaikutuksista vastaajien sosiaalisuuteen on ollut yhteyden pitämisen helppous kaukana asuvien perheenjäsenien ja ystävien kanssa ja mahdollistanut erilaisissa ryhmissä kommunikointia. Osa vastaajista kertoo myös, että eivät välitä puhelimesta puhumisesta, joten he ovat tyytyväisiä siihen, että nykyään voi helposti lähettää toisille teksti- ja ääniviestejä. Tietotekniikka koetaan myös helpottavana tekijänä, jotta kotoakin käsin voi kommunikoida toisten kanssa. Mikrofonien ja kuulolaitteiden kehittyminen koetaan myös merkittävänä tekijänä.

Vaikka tietotekniikka on mahdollistanutkin vastaajien mielestä heidän sosiaalisuuttaan, ei sen kuitenkaan nähdä korvaavan kasvokkain tapahtuvaa viestintää. Yksi vastaajista kertoo, miten verkossa oleminen on vähentänyt aikaa kohdata muita kasvokkain ja vaikuttanut negatiivisesti sosiaaliin taitoihin. Tietotekniikan kehitys on mahdollistanut etäopinnot, mutta niiden ongelmana vastaajat näkivät huonon äänen ja kuvanlaadun, eikä esimerkiksi huulilta luku onnistu eriaikaan perille saapuvien kuva- ja ääniraitojen takia. Vaikka tietotekniikan kehitys pääsääntöisesti koetaan positiivisena, on kohderyhmässä siis huomattu myös negatiivisia vaikutuksia omaan osallisuuteen.

6.3 Taustatekijöiden merkityksiä tietoteknisten sovellusten käyttöön

Aineiston yksipuolisuus sukupuolen osalta ei mahdollista mielekästä tarkastelua sukupuolten välisistä eroista ja merkityksistä sosiaalisen median ja pikaviestintäalustojen käytölle tai kokemuksille. Tästä syystä tarkastelen ristiintaulukoinnin avulla ainoastaan ikää ja kuulon statusta.

Tulosten perusteella (Taulukko 2) voi huomata, että iällä on merkitystä Facebookin ja TikTakin käyttöön, mutta muiden sosiaalisen median kanavien käytölle sillä ei ole merkitystä. Facebook on kyselyn perusteella 21–30 -vuotiailla vastaajilla silloin tällöin käytössä yhdellä ja päivittäin lopulla 95 %:lla (n=19). Alle 21-vuotiaista vastaajista 46 % (n=6) kertoo käyttävänsä sitä silloin tällöin ja 54 % (n=7) päivittäin. Facebook sosiaalisen median kanavana on siis käytössä kaikilla. Vastaajista yhteensä sitä ilmoittaa käyttävänsä silloin tällöin 21 % (n=7) ja päivittäin suurin osa, eli 79 % (n=26).

Facebookin voidaan olettaa tulosten perusteella olevan käytössä kaikilla kuulovammaisilla nuorilla ja nuorilla aikuisilla. On siis enemmänkin poikkeuksellista, mikäli sitä ei nuorelta tai nuorelta aikuiselta löydy. Taulukosta 5 näemme, että Khiin neliö -testin tulos ristiintaulukoitaessa Facebookin käyttöä iän kanssa osoittaa iällä olevan merkitystä kanavan käyttöön ja se onkin useimmiten ennen 2000-lukua syntyneiden käytössä. Tulos voidaan nähdä merkittävänä tekijänä ($<0,05$). Aineiston pienuuden takia, on kuitenkin oleellista tarkastaa tulos myös nonparametrisella Fisherin tarkalla testillä, joka sekin vahvistaa iän merkittävyyttä Facebookin käytölle.

TikTok on vastaajista enemmän alle 21-vuotiaiden käytössä kuin 21–30 -vuotiaiden. Alle 21-vuotiaista vain 15 % (n=2) ei käytä TikTokia ollenkaan ja 39 % (n=5) vain silloin tällöin. Heistä

46 % (n=6) käyttää kanavaa päivittäin. Vastaavasti 21–30 -vuotiaista TikTokia ei käytä 65 % (n=13). Silloin tällöin kanavaa heistä kertoo käyttävänsä 25 % (n=5) ja päivittäin vain 10 % (n=2).

Kaikista kyselyyn vastanneista kuulovammaisista nuorista ja nuorista aikuisista kanavaa ei käytä 46 % (n=15), silloin tällöin 30 % (n=10) ja päivittäin 24 % (n=8). Vastaajista suurin osa TikTokia käyttävistä on syntynyt 2000-luvun puolella, jolloin sen voidaan katsoa olevan käytössä useammin nuoremmalla sukupolvella. Khiin neliö -testi osoittaa, että iällä on merkitys TikTokin käyttöön arvon ollessa alle 5 %. Tulosta tarkastaessa Fisherin tarkan testin avulla saamme merkitsevyyden arvoksi saman. Tämä vahvistaa sen, että ikä vaikuttaa kanavan suosioon merkittävästi.

Taulukko 2. Iän yhteydet sosiaalisen median käyttöön

Sosiaalisen median kanava x ikä	Khiin neliö -testi	Fisherin tarkka testi
Facebook	,005	,008
Instagram	,148	,148
LinkedIn	,239	,360
Twitter	,689	1,000
TikTok	,011	,011
YouTube	,278	,278
Pinterest	,435	,336
Reddit	,319	,530
Tumblr	,239	,360

Iän yhteys tuntemuksiin sosiaalisesta mediasta (Taulukko 3) nousee esille kysyttäessä kanssakäynnin helpottumisesta sosiaalisen median myötä. Vastaajista 85 % (n=28) kertoo olevansa samaa mieltä siitä, että kanssakäynti toisten ihmisten kanssa on helpottunut sosiaalisen median myötä. Vain 9 % (n=3) on väittämän kanssa eri mieltä ja 6 % (n=2) ei osaa vastata. Tutkimuksen tulosten mukaan 21–30 -vuotiaat pitävät sosiaalista mediaa enemmän arvossa kanssakäynnin helpottumisen kannalta kuin alle 21-vuotiaat.

Jokainen kyselyyn vastannut (n=20) 21–30 -vuotias kuulovammainen nuori tai nuori aikuinen on samaa mieltä siitä, että kanssakäynti on helpottunut sosiaalisen median avulla. Myös alle

21-vuotiaista enemmistö on tätä mieltä, sillä heistä 62 % (n=8) kertoo olevansa samaa mieltä. Kuitenkin 23 % (n=3) on väittämän kanssa eri mieltä ja kaksi ei osaa sanoa. Myös Khiin neliö -testin arvo on tarpeeksi pieni kertomaan iällä olevan merkitystä. Myös Fisherin tarkka testi osoittaa iän merkitykselliseksi arvon ollessa pienempi. Muuten iällä ei näyttäisi tulosten perusteella olevan merkitystä tuntemuksiin sosiaalisesta mediasta.

Taulukko 3. Iän yhteydet tuntemuksiin sosiaalisesta mediasta

Sosiaalinen media x ikä	Khiin neliö -testi	Fisherin tarkka testi
Kanssakäynnin helpottuminen	,011	,005
Uusien ystävien saaminen	,329	,425
Yhteydenpidon helpottuminen	,552	,616
Hyödyllisyys	,241	,299

Iällä ei kuitenkaan ole merkitystä esittämieni pikaviestintäalustojen käyttöön. Sillä ei siis ole merkitystä pikaviestintäalustojen käyttöön, onko käyttäjä syntynyt ennen vai jälkeen 2000-luvun. Samat tulokset toistuvat kysyttäessä tuntemuksia pikaviestintäalustojen käytössä oman osallisuuden tukena, sillä ajatukset ovat hyvin samankaltaisia iästä riippumatta.

Kuulon statusta ristiintaulukoin kuurojen ja huonokuuloisten osalta. Sen yhteydet sosiaalisen median käyttöön ovat tulosten perusteella merkityksettömiä. Näin ollen sosiaalisen median käyttöön ei vaikuta onko nuori tai nuori aikuinen kuuro tai huonokuuloinen. Myöskään tuntemuksille sosiaalisen median käytöstä ja vaikutuksista kuulon statuksella ei ole merkitystä. Vastaajat kokevat pääsääntöisesti sosiaalisen median olevan hyödyllinen oman osallisuutensa kannalta.

Kuulon statuksen yhteys pikaviestintäalustojen käytölle (Taulukko 4) tulee esille tarkasteltaessa SnapChatin käyttöä. SnapChatin käyttö jakautuu paljon vastaajien kesken, sillä heistä 15 % (n=5) ei käytä alustaa ollenkaan, 18 % (n=6) silloin tällöin ja loput 67 % (n=22) päivittäin. Kuuroiksi itsensä identifioivista nuorista ja nuorista aikuisista kyselyyn vastanneista 38 % (n=3) ei käytä alustaa ollenkaan ja saman verran 38 % (n=3) taas käyttää sitä päivittäin. Lopuilla 25 %:lla (n=2) alusta on käytössä silloin tällöin.

Huonokuuloisten osalta vähemmistö, 8 % (n=2) kertoo, ettei alusta ole heidän käytössään. Silloin tällöin SnapChatia kertoo heistä käyttävänsä vain 16 % (n=4). Loput 76 % (n=19) kertoo

käyttävänsä alustaa päivittäin. Huonokuuloisten ja kuurojen nuorten ja nuorten aikuisten välinen ero SnapChatin käytölle on suuri. Huonokuuloisista alustaa käyttää päivittäin huomattavasti useampi, kun taas kuurojen osalta alustan päivittäinen käyttö on yhtä yleistä kuin käyttämättömyys. Khiin neliö -testistä saatu arvo ei kerro kuulon statuksella olevan merkitystä SnapChatin käytölle, sillä se on suurempi kuin ,050. Fisherin testin mukaan se kuitenkin on merkityksellinen. Muiden pikaviestintäalustojen osalta kuulon status ei ole merkittävässä roolissa, kuten ei myöskään siihen, koetaanko pikaviestintäalustat hyödyllisinä oman osallisuuden kannalta.

Taulukko 4. Kuulon statuksen yhteydet pikaviestintäalustojen käyttöön

Pikaviestintäalusta x kuulon status	Khiin neliö -testi	Fisherin tarkka testi
Discord	,194	,318
Telegram	,380	,432
Skype	,673	1,000
SnapChat	,078	,048
Facebook Messenger	,553	,646

7. Yhteenveto

Tutkimustulokset osoittavat, että sosiaalisen median kautta jaettu kyselylomake on saavuttanut eniten kohderyhmään kuuluvia 18–20 -vuotiaita kuulovammaisia naisia. Pääsääntöisesti vastaajat ovat olleet huonokuuloisia ja heillä on käytössään kuulokoje.

Suosituimmaksi sosiaalisen median kanavaksi osoittautui kyselyn perusteella Facebook, joka on käytössä kaikilla vastanneilla kuulovammaisilla nuorilla ja nuorilla aikuisilla. Facebook koetaan hyödylliseksi vastausten perusteella siksi, että sitä kautta yhteyden pitäminen toisiin on helppoa. Facebookin ohella myös Instagramin suosio on korkeampi muihin kyselyn sosiaalisen median kanaviin verrattaessa. Vaikka sitä eivät kaikki kyselyyn vastanneet käytä, on sen päivittäinen käyttö kuitenkin yleisempää. Instagramin käyttö mahdollisti vastaajien omien kuvien jakamisen ja inspiraationlähteiden etsimisen. Pääsääntöisesti vastaajat kokevat sosiaalisen median vaikutukset omaan osallisuuteensa positiivisesti ja osa kokee saaneensa myös uusia ystäviä sen kautta.

**”FACEBOOKIN JA INSTAGRAMIN. SIKSI ETTÄ VOIN ESIM. PITÄÄ YHTEYTTÄ TUNTEMIINI
IHMISIIN, ETSIÄ INSPIRAATIOTA ESIM MEIKKAAMISEEN, KÄSITYÖ-PROJEKTEIHIN JA SAAN
TIETOA MAAILMAN MENOSTA.”**

- VASTAAJA NRO. 21

**”FACEBOOK, KOSKA SIELLÄ ON VERTAISRYHMIÄ USEISIIN AIHEISIIN. JA INSTAGRAM,
SIELLÄ PIDÄN YHTEYTTÄ JO OLEMASSA OLEVIIN KAVEREIHIN. STORYJEN KAUTTA LÄHINNÄ
KOMMENTOIN JA MULLE KOMMENTOIDAAN.”**

- VASTAAJA NRO. 33

Pikaviestintäalustoista yleisin on tulosten mukaan WhatsApp, joka on käytössä jokaisella kyselyyn vastanneella. Tämä johtuu vastausten perusteella siitä, että se on käytössä myös usealla perheenjäsenellä ja ystävällä. Toiseksi eniten vastaajilla on käytössä SnapChat, jonka avulla kohderyhmä koki helpoksi jakaa ystävien kanssa oman päivän kulkua ja vaihtaa nopeasti

kuulumisia. Muut pikaviestintäalustat ovat kohderyhmällä käytössä selkeästi harvemmin tai ei ollenkaan.

Oman osallisuuden kannalta pikaviestintäalustat koetaan vastaajien keskuudessa erittäin positiivisesti, sillä kaikki vastanneet kokevat pikaviestintäalustat hyödyllisiksi ja niiden on havaittu helpottavan kanssakäyntiä toisten kanssa. Uusia ystäviä ei pikaviestintäalustojen avulla kuitenkaan ole saatu samalla tavoin kuin sosiaalisen median kautta. Tulosten pohjalta voidaan kuitenkin päätellä se, että pikaviestintäalustat koetaan omalle osallisuudelle hyödyllisempinä kuin sosiaalisen median kanavat.

”WHATSAPP JA SNAPCHAT. MOLEMMAT OVAT HELPPOJA JA NOPEITA KÄYTTÄÄ. SNAPCHATISSA TULEE PIDETTYÄ YHTEYTTÄ PITKIN PÄIVÄÄ, VAIKKA VARSINAISTA ASIAA EI EDES OLISI. PIDÄN SIITÄ, ETTÄ MOLEMMISSA ON HELPPOA JAKAA NOPEASTI KUVIA. MYÖS VIDEOPUHELUT OVAT MOLEMMISSA TOIMIVIA JA HYÖDYLLISIÄ.”

- VASTAAJA NRO. 22

”WHATSAPP ON NÄPPÄRÄ PÄIVITTÄISEEN PERUS YHTEYDENPITOON, SILLÄ KAIKKI KÄYTTÄVÄT SITÄ. DISCORDISSA ON SE HYVÄ PUOLI, ETTÄ JOS HALUAA KESKUSTELLA TIETYSTÄ AIHEESTA NIIN SILLE LÖYTYY OMA KANAVANSA SIELTÄ.”

- VASTAAJA NRO. 28

Tietotekniikka kokonaisuudessaan koetaan vastaajien kesken hyvin positiivisena, vaikka muutamia negatiivisiakin vastauksia löytyi. Vaikka tietotekniset viestimet ovat vähentäneet kasvokkain tapahtuvaa kommunikointia, on se mahdollistanut keskustelun myös sellaisten ihmisten kanssa, joita ei ole mahdollista nähdä usein. Vastaajat ovat hyödyntäneet tietotekniikkaa viestimien lisäksi muun muassa meluisissa tilanteissa, jolloin keskustelu on voitu kirjoittaa esimerkiksi puhelimen muistioon sekä käyttämällä kuulokkeita puhelimeen puhuessa. Osa vastaajista jopa kokee tietotekniikan olevan tärkein keino ylläpitämään ja muodostamaan uusia suhteita ja edesauttamaan omaa osallisuutta saamalla sitä kautta tietoa tärkeistä asioista. Vaikka tietoteknisten viestintävälineiden koettiin tuovan lähinnä positiivisia

vaikutuksia osallisuuteen, oli osa vastaajista huomionnut sillä olevan myös negatiivisia vaikutuksia.

”PIKAVIESTIALUSTAT JA VIDEOPELIT OVAT LISÄNEET SOSIAALISUUTTANI, MUTTA TOISAALTA NE MYÖS VOIVAT TURRUTTA A IRL-SOSIAALISUUDEN TAITOJA. LIIAN HELPOKSI TEHTY SOSIAALISOITUMINEN VERKOSSA VOI HEIKENTÄÄ KASVOKKAIN KOHTAAMISEN TAITOJA. LISÄKSI VIDEOPELIT JA SOSIAALINEN MEDIA VIE AIKAA ELÄMÄSTÄ, MINKÄ VOISI KÄYTTÄÄ VAIKKAPA IHMISTEN KASVOKKAIN KOHTAAMISEEN.”

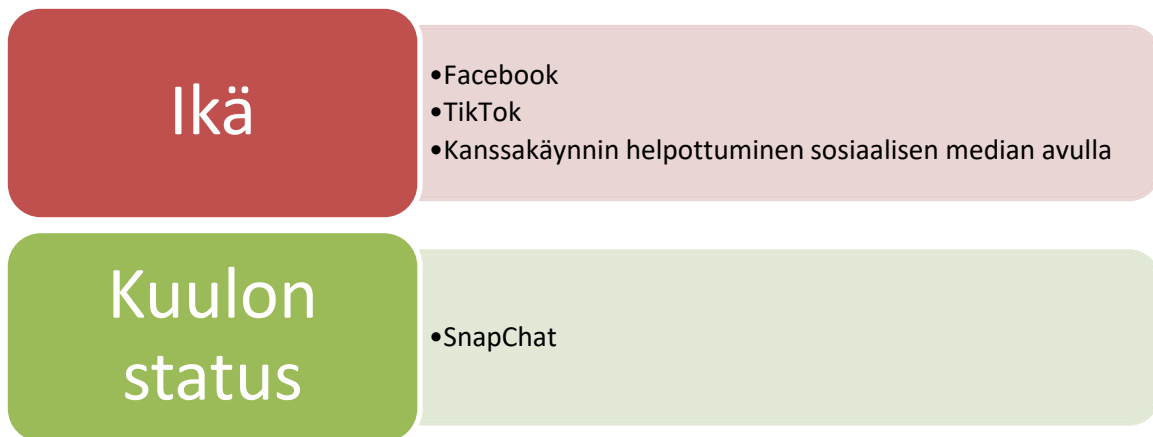
- VASTAAJA NRO. 4

”TIETOTEKNIikka ON LISÄNNYT YKSINÄISYYTTÄ MUTTA MAHDOLLISTANUT MYÖS UUSIA KAVERI SUHTEITA”

- VASTAAJA NRO. 8

Analyysin perusteella (Kuvio 10) saadaan tietää taustamuuttujien mahdollisia merkityksiä tietoteknisten viestintävälineiden käyttöön ja tuntemuksiin niistä. Iällä on tulosten perusteella merkitystä sosiaalisen median kanavista Facebookin ja TikTakin käyttöön. Facebookia käyttää enemmän ennen 2000-lukua syntyneet, kun TikTok taas on useammin 2000-luvulla syntyneiden käytössä.

Lisäksi iällä on merkitystä siihen, koetaanko sosiaalisen median helpottaneen kanssakäyntiä toisten kanssa. Kanssakäynnin helpottuminen oli vastausten perusteella useammin ennen 2000-lukua syntyneiden kokemus. Pikaviestintäalustojen kohdalla iän merkityksiä ei löytynyt. Kuulon statuksen merkitykset tietoteknisten viestintävälineiden kohdalla tulevat esille vain SnapChatin käytössä ja alusta näyttäisi tulosten perusteella olevan useammin käytössä huonokuuloisilla nuorilla ja nuorilla aikuisilla kuin kuuroilla.

Kuvio 10. Taustamuuttujat ja niiden merkitykset

Ensimmäiseen tutkimuskysymykseen, [mitä tietoteknisiä viestintävälineitä kuulovammaiset nuoret ja nuoret käyttävät ja kuinka usein](#), saadaan tämän tutkimuksen ja aikaisempien tutkimusten perusteella Facebook, Instagram ja WhatsApp. Facebookia kuulovammaiset nuoret ja nuoret aikuiset käyttävät pääsääntöisesti kerran päivässä ja Instagramia sekä WhatsAppia useita kertoja päivässä. Toisen tutkimuskysymyksen tavoitteena oli selvittää [miten kuulovammaiset nuoret ja nuoret aikuiset kokevat tietoteknisen viestinnän sovellusten yhteyden omaan osallisuuteensa](#). Tähän saatiin näiden tietojen perusteella vastaukseksi tietotekniikan lisäävän osallisuutta mahdollistamalla vuorovaikutusta ja yhteenkuuluvuutta ystävien ja perheen kanssa sekä erilaisissa ryhmissä. Kolmannen tutkimuskysymyksen, [vaikuttaako kuulovammaisten nuorten ja nuorten aikuisten ikä, sukupuoli tai kuulon status tietoteknisen viestinnän sovellusten käyttökokemuksiin tai -tuntemuksiin](#) avulla saadaan selville, että kuulovammaisten nuorten ja nuorten aikuisten ikä vaikuttaa Facebookin käyttöön ja siihen koetaanko sosiaalinen media hyödylliseksi.

7.1 Pohdinta

Tämän tutkimuksen avulla selvisi, että kuulovammaiset nuoret ja nuoret aikuiset käyttävät sosiaalisen median kanavista eniten Facebookia ja avointen kysymysten perusteella se koettiin myös parhaiten osallisuutta mahdollistavaksi sosiaalisen median kanavaksi. Myös Effing, ym. (2011, 25–26) saivat tutkimuksensa perusteella saman suuntaisia tuloksia. Heidän tutkimuksensa koski sosiaalisen median vaikutuksia ja merkityksiä Alankomaiden poliittisten vaalien kannalta vuosien 2010 ja 2011 aikana. Tutkimustulosten perusteella Facebook koettiin

sosiaalisen median kanavista kaikista merkityksellisimmäksi tuoda omia ajatuksia esille ja osallistua vuorovaikutukseen.

Nadkarni ja Hoffmann (2011) saivat kirjallisuuden avulla tekemänsä tutkimuksensa tuloksiksi, että Facebookia käytetään juuri sen takia, että se mahdollistaa kahden ihmisen perustarpeen saavuttamisen: yhteenkuuluvuuden ja itsensä esille tuomisen. Aikaisemmin osallisuutta käsitellessäni kerroin osallisuuden tunteen saavuttamisen vaativan tunnetta olla mukana ja vaikuttaa asioihin. Tässä tutkimuksessa Facebookin käyttö koettiin hyödylliseksi, koska se mahdollisti osallistumisen keskusteluihin ja yhteyden pitämisen perheeseen ja ystäviin. Lisäksi SVT:n (2017) vapaa-aikatutkimuksen avulla saatiin selville, että Facebook on kaikkien suomalaisten keskuudessa kaikista yleisin sosiaalisen median kanava. Kyselyyn vastanneista Facebookia kertoi käyttävänsä 55 %. Tämän tutkimuksen tulokseksi Facebookin käytölle saatiin 100 %, joskin myös SVT:n tuloksissa käyttöprosentit nousivat 71–88 %:iin saman ikäluokan kohdalla. Tutkimusten mukaan alle 30-vuotiailla nuorilla ja nuorilla aikuisilla Facebookin käyttö on siis yleistä.

Toiseksi yleisimmäksi sosiaalisen median kanavaksi ylsi tämän tutkimuksen mukaan Instagram, joka on myös SVT:n (2017) tutkimuksen perusteella Suomen toiseksi yleisin sosiaalisen median kanava. Heidän kyselynsä vastanneista 15–34 -vuotiaista suomalaisista Instagramin käyttö vaihteli 50–81 % välillä. Longobardi, Settani, Fabris & Marengo, (2020) tutkivat nuorten onnellisuutta Instagramin kontekstissa. Tutkimukseen osallistui 506 oppilasta viidestä eri Pohjois-Italialaisesta koulusta. Tutkimukseen osallistuneista oppilaista jokainen kertoi käyttävänsä Instagramia ja suurin osa päivittäin. Myös tässä tutkimuksessa suurin osa Instagramin käyttäjistä ilmoitti käyttävänsä kanavaa päivittäin.

Longobardin ym. (2020) tutkimustulokset osoittivat, että Instagramin positiiviset vaikutukset itsetuntoon ja onnellisuuteen saavutettiin omalla sisällön julkaisemisella ja korkealla seuraajien ja seurattavien määrällä. Itsetuntoon ja käyttäjän onnellisuuteen vaikutti siis se, miten ja millaista huomiota käyttäjät saavat toisiltaan. Tuloksista voidaan siis huomata sekä positiivisia, että negatiivisia vaikutuksia käyttäjiin. Lisäksi tuloksista kävi ilmi, että Instagram addiktoi nuoria käyttäjiä, sillä he kokevat tarvetta tulla hyväksytyksi. Tästä syystä kanavan käyttö nähdään yleistyneen. Myös tässä tutkimuksessa nuoret ja nuoret aikuiset kuulovammaiset kertoivat Instagramin käyttösyyksi sen, että sieltä pystyy seuraamaan myös sellaisten elämää, joita muuten ei enää näkisikään. Inspiraation hakeminen toisten kuvien kautta teki kanavan käytöstä mielekästä. Vapaa-aikatutkimuksen perusteella Instagramin käyttö on yleisempää

juuri 15–34 -vuotiaiden keskuudessa, mutta kaikista vastanneista sitä käyttää vain 33 % (SVT, 2017). Tämän tutkimuksen avulla voidaan kuitenkin siis vahvistaa se, että nuorista kuulovammaisista useat käyttävät Instagramia.

Pikaviestintäalustoista yleisin on tämän tutkimuksen mukaan WhatsApp. SVT:n (2017) tutkimuksen perusteella WhatsApp on Suomessa kaikista pikaviestintävälineistä suosituin ja sitä käyttää 68 % vastanneista. Tämän tutkimuksen ikäjakauman mukaisesti sovellus on käytössä 89–96 %:lla. Ei siis olisi mitenkään epätodennäköistä, että kuulovammaisista nuorista ja nuorista aikuisista 100 % käyttäisi WhatsAppia. Sovelluksen käyttöä ja hyötyjä on tutkittu muun muassa 72:n sairaanhoitajaopiskelijan parissa ryhmäviestien avulla. Tutkimus osoitti, että WhatsAppin avulla tapahtunut vuorovaikutus ja vertaistuki mahdollistivat opiskelijoille yhteenkuuluvuuden tunteen syntymisen, joka koettiin tärkeäksi opinnoissa edistymiselle ja työelämään siirtymiselle. (Pimmer, Abiodun, Daniels & Chipps, 2019)

Kuten tässäkin tutkimuksessa, myös SVT:n (2017) vapaa-ajantutkimuksessa käy ilmi, että pikaviestintäalustat ovat kohderyhmällä enemmän käytössä kuin sosiaalisen median kanavat. Barot ja Oren (2015) tutkivat sosiaalisen median ja pikaviestintäalustojen eroja useamman eri tutkimuksen avulla. He havaitsivat, että suuressa osassa tutkimuksia pikaviestintäalustat koettiin tärkeämmiksi kuin sosiaalisen median kanavat, sillä niiden avulla vuorovaikutusta pystyi toteuttamaan myös yksityisesti. Useissa tutkimuksissa sosiaaliseen mediaan katsotaan kuuluvaksi myös pikaviestintäalustat, joten tutkimus niiden eroista on hyvin vähäistä.

Indonesiassa on kolmen yliopiston sisällä kuitenkin tehty tutkimusta siitä, miten tietoteknisiä viestintävälineitä käytetään vuorovaikutuksessa. Tutkimukseen osallistui Universitas Harapan, STMIK-STIE Mikroskil ja STMIK-TIME. Tutkimukseen osallistui yhteensä 250 opiskelijaa. Tutkimuksessa selvisi, että sosiaalisen median ja pikaviestintäalustojen käyttö helpotti tutkimukseen osallistuneita jokapäiväisessä elämässä, sillä viestien välitys tapahtui nopeasti ja vastauksen saaminen ei edellyttänyt soittamista toiselle. (Lubis, Lubis & Azhar, 2019) Myös tämän tutkimuksen vastauksissa tulee ilmi se, miten nopea viestinvälitys on hyödyttänyt elämää, sillä vastaajat eivät aina jaksaneet soittaa asiaansa.

Kuulovammaa käsittelevässä kappaleessa esittelin Turusen (2011) tutkimusta kuulokojeen haitoista ja hyödyistä. Tutkimuksen avulla saatiin selville kuulokojeen olevan joidenkin mielestä enemmän haitaksi kuin hyödyksi. Kuulokojeen aiheuttamat mahdolliset äänen kierrot ja vinkumiset häiritsevät Andersonin, ym. (2008) mukaan kuulemista. Tämän tiedon avulla voitaisiin ajatella tietoteknisten viestintävälineiden olevan kuulovammaisten nuorten ja nuorten

aikuisten keskuudessa suosittuja siksi, että niiden kautta voidaan keskustella ilman äänen kiertoa ja vinkumista korvassa. Keskustelusta tulee siis helpompaa myös ymmärrettävyyden takia.

Myös Walkerin (2017, 17–18) maailmanlaajuisen tutkimuksen perusteella pikaviestintäalustat ovat menneet sosiaalisen median käyttömäärän ohitse jo vuonna 2015. Tähän tutkimukseen haastateltiin yhteensä 45 työssä käyvää aikuista eri maanosista. Tutkimus osoitti, että 80 % puhelimella vietetystä ajasta käytetään noin kolmen sovelluksen käyttöön, joista yksi tai useampi on jokin pikaviestintäalustoista. Tutkimus osoitti myös, että pikaviestintäalustojen suosio johtuu nimenomaan mahdollisuuksista toimia vuorovaikutuksessa useammalla eri tavalla saman sovelluksen sisällä. Sosiaalisen median ja pikaviestintäalustojen raja alkaa kuitenkin häilyä, sillä myös sosiaalisen median kanavat ovat alkaneet ottaa käyttöönsä kahdenkeskisiä keskustelualustoja. Aikaisemmin mainitsemani Maiorana-Basasin ja Pagliaron (2013, 406) tutkimus on kuitenkin yhdensuuntainen siinä, että sosiaalinen media on mahdollistanut kuuroille useamman keinon toimia vuorovaikutuksessa.

Facebook on yksi ensimmäisiä maailmanlaajuisesti suosittuja sosiaalisen median kanavia. Se perustettiin vuonna 2004 ja jo seuraavan vuoden aikana se oli käytössä maailmanlaajuisesti. (Facebook, 2021) Tutkimuksia sosiaalisesta mediasta on saatavilla vuodesta 2008 lähtien vaihtelevasti ja ne käsittelevät sosiaalisen median käyttöönottoa ja yleistymistä teollisuudessa (Eyrich, Padman & Sweetser, 2008) ja sitä miten siellä esitetään itseään avatarin muodossa (Vasalou, Joinson, Bänziger, Goldie & Pitt, 2008).

Tämän tutkimuksen perusteella ikä vaikutti siihen, että sosiaalinen media koettiin helpottavana tekijänä kanssakäynnille toisten kanssa. Myös SVT:n (2017) tulosten mukaisesti esimerkiksi Facebookia käytti pääsääntöisesti 20–34 -vuotiaat Suomen kansalaiset. Tutkimus on tehty 2017, joten vastaajat ovat nyt 22–36 -vuotiaita, eli ennen 2000-lukua syntyneitä. Tässä tutkimuksessa nimenomaan ennen 2000-lukua syntyneet kokivat sosiaalisen median helpottaneen kansakäyntiään toisten kanssa. Koska sosiaalisen median yleistymisen on alkanut 2004 vuoden jälkeen, ovat ennen 2000-lukua syntyneet eläneet jonkin aikaa lapsuuttaan ja nuoruuttaan ilman sosiaalista mediaa, kun taas 2000-luvun jälkeen syntyneillä se on ollut saatavilla heti. Näin ollen nuoremmilla sukupolvilla ei ole samankaltaista kykyä verrata nykypäivää aikaan ennen sosiaalista mediaa. Aikaisempia tutkimuksia iän vaikutuksista siihen, miten sosiaalinen media koetaan, ei kuitenkaan juuri löydy. Tästä syystä päätelmää siitä,

kokevatko sosiaalisen median murroksessa eläneet sen eri tavalla kuin sen kanssa koko elämänsä eläneet, ei voida tutkimusten avulla perustella.

Mack, ym. (2020) haastattelivat seitsemää kuuroa 25–54 -vuotiasta amerikkalaista. He kokivat sosiaalisen median visuaalisuuden tuovan heitä lähemmäs muita käyttäjiä. Julkaisut ilman kuvia tai videoita, eivät juurikaan tuntuneet heistä mielekkäiltä. Onkin siis mielenkiintoista, että esimerkiksi SnapChat, jossa tarkoituksena on nimenomaan jakaa kuvia ja videoita, on tämän aineiston mukaan enemmän käytössä huonokuuloisilla kuin kuuroilla nuorilla ja nuorilla aikuisilla. Vastaajien määrä tämän tutkimuksen aineistossa kuitenkin on sen verran pieni, että tämän perusteella ei voida vetää varmoja johtopäätöksiä kuulon statuksen merkityksestä.

Tutkimus 305:n yliopisto-opiskelijan keskuudessa paljasti, että SnapChatin koetaan kuitenkin tarjoavan tietoteknisistä viestintävälineistä kaikista parhaiten mahdollisuuksia ylläpitää omaa sosiaalista pääomaa (Phua, Jin & Kim, 2020). Ikä näytti tämän tutkimuksen tulosten perusteella olevan yhteydessä myös TikToken käyttöön. TikToken käytöstä ei kuitenkaan löydy aikaisempaa tutkimustietoa, sillä se on melko uusi sosiaalisen median kanava. Koska kanava on uusi, on se varmaan osittain juuri siksi useimmin 2000-luvun jälkeen syntyneiden käytössä. Tähän emme voi saada kuitenkaan varmuutta näillä tiedoilla.

7.2 Eettisyys ja luotettavuus

Tutkimuksen luotettavuutta olen pyrkinyt ennakoimaan jo ennen aineiston hankintaa. Kyselylomakkeen testaaminen edesauttoi sitä, että lomakkeen kysymykset ymmärrettäisiin, eikä tämä vaikuttaisi saamieni vastausten laatuun. Tutkijan tekemä riskienhallinta jo tutkimuksen suunnitteluvaiheessa auttaa saavuttamaan luotettavan tutkimuksen aikaansaamista (Kananen, 2015, 338). Tämä tutkimus on toteutettu nimettömästi, joten jokaisella vastaajalla on anonymiteetti, enkä edes minä tiedä, ketkä tutkimukseen ovat osallistuneet. Kyselyyn vastatessa on siis ollut mahdollisuus antaa sellaisia mielipiteitä ja jakaa omia kokemuksiaan ilman, että tarvitsee miettiä omaa teknologisten sovellusten käyttöä.

Verkkokyselyn toteuttaminen on mahdollistanut sen, että vastaajia on saatu laajemmalta alueelta ja näin ollen myös aineisto on suurempi. Aineiston kerääminen kyselylomakkeen avulla mahdollistaa oikean- ja yhdenmukaisemmat vastaukset tutkimukseen osallistujilta, sillä näin en ole tutkijana voinut johdatella vastaajia vastaamaan halutulla tavalla (Kananen, 2015, 340). Kuitenkin tämä saattaa vaikuttaa kyselylomakkeen ymmärrettävyyteen, jolloin on

mahdollista, että vastaaja ei ole ymmärtänyt kysymystä. Verkkolomakkeella vastaaminen vie pois mahdollisuuden varmistaa, onko kysymykset tajuttu oikein ja vastaus on sellainen, jonka vastaaja haluaa antaa.

Kuukauden mittaisen jakoprosessin aikana kyselyyn osallistui 33 kuulovammaista nuorta ja nuorta aikuista, joka johdannossa esittelemäni tilaston mukaan on melko vähäinen määrä. Lisäksi kyselyyn vastasi huomattavasti enemmän naispuolisia kohderyhmään kuuluvia kuin miehiä tai muunsukupuolisia. Pieni kattaus vastauksia joidenkin taustatekijöiden kohdalla ei anna mahdollisuutta olettaa tutkimuksen avulla tehtyjä päätelmiä koskemaan kaikkia siihen ryhmään kuuluvia. Pienessä otannassa vastausten samankaltaisuus saattaa hyvinkin olla vain sattumaa.

Tutkimuksen validiteetilla tarkoitetaan haluttavien asioiden tutkimista siten, että saadaan juuri tarvittua tietoa (Kananen, 2015, 343). Tässä tutkimuksessa tarvittavan tiedon saamiseksi toteutettiin testikysely, jonka avulla pystyttiin havainnoimaan, saadaanko kysymysten avulla tarvittavaa tietoa. Loogisesti validiteettia pohtiessa tuntuvat tulokset luotettavilta siinä suhteessa, että tietotekniset viestintävälineet tuntuvat kohderyhmästä tärkeiltä. Kuitenkin muutamia yllätyksellisiäkin vastauksia aineistosta löytyi, sillä esimerkiksi Discordin käyttö on omien kokemusteni mukaan yleistä pääsääntöisesti miehillä. Varsinkin avoimien kysymysten kohdalla osa osallistujista antoi hyvinkin kattavia vastauksia lomakkeelle, mutta harmillisesti joillain ei ollut halua tai innostusta vastata näihin ollenkaan tai vastaus oli lyhyt ilman kysyttyjä perusteluita. Näiden vastausten avulla olisi kuitenkin voinut paremmin perustella juuri heidän kokemustensa pohjalta alustojen ja kanavien käyttöä.

Aikaisempaa tutkimustietoa on yritetty hakea useammasta näkökulmasta, myös kriittisestä. Kuitenkin suurin osa löydetyistä tutkimuksista ovat olleet hyvin samansuuntaisia tämän tutkimuksen kanssa. Vaikka sosiaalisesta mediasta tulee tässä tutkimuksessa positiivinen vaikutelma, on mahdollista, että sen varjopuolet eivät ilmene tässä tai aikaisemmissa tutkimuksissa. Tutkimuksen tavoitteena on ollut tietoteknisten viestintävälineiden hyötyjen kartoittaminen, joten siitäkin syystä niiden varjopuolet jäävät osittain piilon. Tämä voi vaikuttaa tutkimuksen validiteettiin paljonkin. On myös todettava, että vallitseva pandemiatilanne on vaikuttanut muun muassa lähteiden saamiseen, sillä työskentelymahdollisuudet kirjastossa ovat olleet rajalliset.

Reliabiliteetti eli tutkimuksen toistettavuus samojen tulosten saamiseksi (Kananen, 2015, 349) ei välttämättä kohtaa tässä tutkimuksessa. Aineiston keruun jälkeen tuli WhatsApp-sovelluksen

uudistus sen yksityisyyden suojasta. Tästä oli paljon keskustelua sosiaalisessa mediassa ja monet kertoivatkin vaihtaneensa pääsääntöiseksi pikaviestintäalustakseen Telegramin tai Signalin. Onkin siis hyvin mahdollista, että mikäli kyselyn jakaminen olisi tapahtunut vasta seuraavan kuukauden aikana, olisi vastaukset olleet aivan eri luokkaa pikaviestintäalustojen osalta. Lisäksi tutkimukseen reliabiliteettiin voi hyvinkin vaikuttaa tällä hetkellä valloillaan oleva koronavirus, jolloin sosiaalisen median ja pikaviestintäalustojen merkitys korostuu entisestään. Tämä johtuu siitä, että koko maailmassa on pyritty minimoimaan vuorovaikutustilanteita. Joillakin eri sosiaalisen median kanavilla tai pikaviestintäalustoilla ajan kuluttaminen saattaa myös olla sellainen asia, josta ei välttämättä haluta jakaa kaikkea. Kyselyssä ei myöskään kartoitettu tarkkoja tuntimääriä, joita yksilöt helposti vähättelevät, koska eivät halua välttämättä jakaa todellista ruutuaikaansa.

Tutkimuksen eettisyyden kannalta oli tärkeä pohtia sitä, miten tutkimukseni aihetta esittelen, jotta se ei loukkaisi kohderyhmää. Esimerkiksi joissain konteksteissa sana vammainen voidaan kokea loukkaavana. Tutkimuksen tarkoituksena ei kuitenkaan ole ollut loukata kuulovammaisia nuoria tai nuoria aikuisia vaan selvittää kanavia, joiden avulla heidän osallisuuttaan voitaisiin edistää. Eettisyyden kannalta oli myös tärkeää, että tutkimukseen vastaaminen koettiin vapaaehtoiseksi ja vastaajille kerrottiin, mitä varten aineistoa kerättiin. Tutkimuksen avulla saatua tietoa on käsitelty luottamuksellisesti ja vastaaminen on tapahtunut anonyymisti. Tutkimusta tehdessäni olen pyrkinyt kuvailemaan sen eri vaiheita mahdollisimman tarkasti ja perustelemaan saamiani tuloksia lähteiden avulla. Lähteiden käyttö ja niiden oikeanlainen merkitseminen lisäävät tutkimuksen eettisyyttä.

7.3 Lopuksi

Tämän ja aikaisempien tutkimusten pohjalta voidaan ajatella, että sosiaalinen media ja pikaviestintäalustat koetaan pääsääntöisesti hyvänä asiana oman osallisuuden kannalta. Hyödyllisiksi koetaan varsinkin Facebook ja WhatsApp, sillä niiden avulla kuulovammaiset nuoret ja nuoret aikuiset pääsevät osallistumaan keskusteluun ja tuomaan itseään esille. Lisäksi tutkimukset osoittavat, että pikaviestintäalustat ovat merkityksellisempiä kuulovammaisille nuorille ja nuorille aikuisille kuin sosiaalisen median kanavat. Sosiaalisen median yleistymisen näkyy siinä, miten sen hyödyllisyys eri ikäryhmien välillä koetaan ja ennen 2000-lukua syntyneille sosiaalinen media on tärkeämpää kuin 2000-luvun jälkeen syntyneille.

Tutkimuksessa ei voida selvittää täysin sitä, onko kuulon statuksella jotain merkitystä sille, miten tietoteknisiä viestintävälineitä käytetään tai ne koetaan. Aiheesta ei löytynyt aikaisempaa tutkimusta kuurojen ja huonokuuloisten välillä. Jatkoa ajatellen koenkin, että samankaltaista tutkimusta toteutettaisiin siten, että kuulovammaisten tuloksia voitaisiin vertailla sellaisten samanikäisten kanssa, joilla kuulovammaa ei ole. Tähän vertailuun mukaan voisi ottaa myös esimerkiksi kuulevat viittomakieliset ja tiedustella erikseen muun muassa kuulovamman laatua tarkemmin ja ajankohtaa sen synnylle.

Jatkossa olisi mielenkiintoista selvittää myös sitä, mitkä sosiaalisen median kanavat ja pikaviestintäalustat mahdollistavat kaikista parhaiten omien ajatusten ja mielipiteiden esille tuomista. Tätä voisi tutkia muun muassa siten, miten usein nuoret ja nuoret aikuiset kuulovammaiset julkaisevat omaa sisältöä tai kommentoivat toisten julkaisemaa. Mielenkiintoista olisi esimerkiksi tutustua siihen, mitä kautta kuulovammaisia nuoria ja nuoria aikuisia saadaan osallistumaan erilaisiin tapahtumiin. Näin voitaisiin mahdollisesti saada lisää tietoa siitä, mitä kautta osallisuuden tunnetta saadaan parhaiten tuotettua. Vaikka kyselyssä selvisi, että Facebookin kautta saadaan parhaiten tietoa tapahtumista, ei se kuitenkaan tarkoita, että niihin välttämättä osallistuttaisiin. Jokin tietty kanava ja tapa informoida tapahtumista saattaa hyvinkin olla osallisena siihen, halutaanko tapahtumiin osallistua.

Lähteet

- Andersson, G., Andersson, S., Arlinger, S., Arvidson, T., Danielsson, A., Jauhiainen, T., ...
Rönnerberg, J. (2008) *Kuntoutus*. Teoksessa: Jauhiainen, T. (toim.) *Audiologia*. Duodecim.
- Arkoma, J. & Riekkinen, E. (2015). *Teknologia-avusteisen liikunnanopetuksen yhteys viidesluokkalaisten oppilaiden sosiaaliseen kompetenssiin, auttamiskäyttäytymiseen ja yhteenkuuluvuuteen*.
<https://jyx.jyu.fi/bitstream/handle/123456789/45864/URN%3aNBN%3afi%3ajyu-201505121820.pdf?sequence=1&isAllowed=y> JYX-julkaisuarkisto Jyväskylän yliopisto.
- Arlinger, S., Jauhiainen, T., Hartwig Jensen, J., Kotimäki, J., Magnusson, B., Sorri, M. & Tranebjærk, L. (2008). *Kuulovauriot*. Teoksessa: Jauhiainen, T. (toim.) *Audiologia*. Duodecim.
- Aulanko, R. & Lonka, E. (2000). *Puheen havaitseminen*. Teoksessa: Lonka, E. & Korpiaakko-Huuhka, A.-M. (toim.) *Kuulon ja kielen kuntoutus – Vuorovaikutuksesta kommunikointiin*. Palmenia.
- Barot, T. & Oren, E. (2015) *Messaging apps now have more global users than traditional social networks*. <https://towcenter.gitbooks.io/guide-to-chat-apps/content/>
- Bauman, H.-D. L. & Murray, J. J. (2010). *Deaf Studies in the 21st Century: "Deaf-gain" and the Future of Human Diversity*. Teoksessa: Marschark, M. & Spencer, P. E. (toim.) *The Oxford Handbook of Deaf studies, language and education*. Oxford University Press Inc.
- Birch, H. (2011). *The social web in science communication*. Teoksessa: Bennet, D. J. & Jennings, R. C. (toim.) *Successful Science Communication – Telling it like it is*. Cambridge University.
- Blomberg, K.-M. & Lonka, E. (2010). *Sisäkorvaistutetta käyttävien aikuisten elämänlaatu*. *Puhe ja kieli*, 30:4, 233–248 (2010). <https://journal.fi/pk/article/view/4745/4451>
- Bäcklund, P., Häkli, J. & Schulman, H. (2002). *Osallisuuden jäljillä*. Teoksessa: Bäcklund, P., Häkli, J. & Schulman, H. (toim.) *Osalliset ja osajat – Kansalaiset kaupungin suunnittelussa*. Yliopistokustannus University Press Finland.
- Dietz, A., Willberg, T., Sivonen, V. & Aarnisalo, A. (2018). *Sisäkorvaistute – kokeellisesta hoidosta arkipäivän kuntoutukseksi*. <http://www.laakarilehti.fi/pdf/2018/SLL92018-570.pdf> Suomen lääkärilehti, 73(9), 570–576

- Dunn, C. C., Perreau, A., Marciniak, K., Macpherson, B., Tyler, R. S. & Kordus, M. (2010). *Performance Outcomes for Adult Cochlear Implant Users*. Teoksessa: Marschark, M. & Spencer, P.E. (toim.) *The Oxford Handbook of Deaf studies, language and education*. Oxford University Press Inc.
- Discord. <https://discord.com/> haettu: 27.2.2021.
- Effing, R., van Hillegersberg, J. & Huibers, T. (2011). *Social Media and Political Participation: Are Facebook, Twitter and YouTube Democratizing Our Political Systems?* Teoksessa: Tambouris E., Macintosh A., de Bruijn H. (toim.) *Electronic Participation*. https://link.springer.com/chapter/10.1007/978-3-642-23333-3_3 ePart 2011. Lecture Notes in Computer Science, vol 6847.
- Erkkola, J.-P. (2008). *Sosiaalisen median käsitteestä*. https://aaltodoc.aalto.fi/bitstream/handle/123456789/12480/optika_id_989_erkkola_jussi-pekka_2008.pdf?sequence=1&isAllowed=y Aaltodoc Aalto-yliopiston julkaisuarkisto.
- Eyrich, N., Padman, M. L. & Sweetser, K. D. (2008). *PR practitioners' use of social media tools and communication technology*. <https://doi.org/10.1016/j.pubrev.2008.09.010>
- Facebook. (2021). <https://about.fb.com/> haettu: 27.2.2021.
- Facebook Messenger. (2021). <https://about.fb.com/technologies/messenger/> haettu: 27.2.2021.
- Heikkilä, T. (2004). *Tilastollinen tutkimus*. Edita Prima Oy.
- Hemsley, J., Jacobson, J., Gruz, A. & Mai, P. (2018) *Social Media for Social Good or Evil: An Introduction*. <https://doi.org/10.1177/2056305118786719> SAGE Journal.
- Hirsjärvi, S., Remes, P. & Sajavaara, P. (2008). *Tutki ja kirjoita*. Kustannusosakeyhtiö Tammi.
- Hirvonen, M., Kinnunen, T. & Tiittula, L. (2020). *Viestinnän saavutettavuuden lähtökohtia*. Teoksessa: Hirvonen, M. & Kinnunen, T. (toim.) *Saavutettava viestintä – Yhteiskunnallista yhdenvertaisuutta edistämässä*. Gaudeamus.
- Horelli, L. & Kukkonen, H. (2002) *Osallistuminen, ympäristö, vuoropuhelu*. Teoksessa: Bäcklund, P., Häkli, J. & Schulman, H. (toim.) *Osalliset ja osajat – Kansalaiset kaupungin suunnittelussa*. Oy Yliopistokustannus University Press Finland.
- Imms, C., Adair, B., Keen, D., Ullenhag, A., Rosenbaum, P. & Granlund, M. (2016). *'Participation': a systematic review of language, definitions, and constructs used in intervention research with children with disabilities*. <https://onlinelibrary.wiley.com/doi/full/10.1111/dmcn.12932>

Instagram. (2021).

<https://www.facebook.com/help/instagram/424737657584573?helpref=related> haettu: 27.2.2021.

Jaakkola, T., Kouvalainen, E. & Simola, P. (2010). *Sosiaalisen median sovellukset pikaviestinnässä – Casa Movial*.

https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/14892/jaakkola_kouvalainen_simola.pdf?sequence=1&isAllowed=y Theseus Laurea-ammattikorkeakoulun julkaisuarkisto.

Johnson, M. J. (2017). *The History of Social Media*. <https://www.booksaresocial.com/wp-content/uploads/2016/02/New-Media-Timeline-e1455890319643.jpg>

Junnilainen, L. (2019) *Lähiökylä – Tutkimus yhteisöllisyydestä ja eriarvoisuudesta*. Vastapaino.

Juutinen, J. (2018). *Inside or Outside? – Small stories about the politics of belonging in preschools*. <http://jultika.oulu.fi/files/isbn9789526218816.pdf> Jultika Oulun yliopiston julkaisuarkisto.

Kananen, J. (2008). *Kvantti – Kvantitatiivinen tutkimus alusta loppuun*. Jyväskylän ammattikorkeakoulu.

Kananen, J. (2015). *Opinnäytetyön kirjoittajan opas – Näin kirjoitat opinnäytetyön tai pro gradun alusta loppuun*. Jyväskylän ammattikorkeakoulu.

Kiilakoski, T., Gretschel, A. & Nivala, E. (2012). *Osallisuus, kansalaisuus, hyvinvointi*. Teoksessa: Gretschel, A. & Kiilakoski, T. (toim.) *Demokratiaoppitunti – Lasten ja nuorten kunta 2010-luvun alussa*. Nuorisotutkimusverkosto.

Kingo, L. & Stormer, S. (2011). *Dealing with dilemmas and societal expectations: a company's response*. Teoksessa: Bennet, D. J. & Jennings, R. C. (toim.) *Successful Science Communication – Telling it like it is*. Cambridge University Press.

Kinnunen, T. & Hirvonen, M. (2020). *Johtopäätökset – Saavutettavuudesta osallisuuteen*. Teoksessa: Hirvonen, M. & Kinnunen, T. (toim.) *Saavutettava viestintä – Yhteiskunnallista yhdenvertaisuutta edistämässä*. Gaudeamus Oy.

Knop, K., Önsücü, J. S., Penzel, J., Abele, T. S., Brunner, T., Vorderer, P. & Wessler, H. (2015). *Offline time is quality time. Comparing within-group self-disclosure in mobile messaging applications and face-to-face interactions*. <https://doi.org/10.1016/j.chb.2015.11.004>

Korpijaakko-Huuhka, A.-M. & Lonka, E. (2000). *Käsitteet ja käytäntö kuulon ja kielen kuntoutuksessa*. Teoksessa: Lonka, E. & Korpijaakko-Huuhka, A.-M. (toim.) *Kuulon ja kielen kuntoutus – Vuorovaikutuksesta kommunikointiin*. Palmenia.

- Kupiainen, R. & Sintonen, S. (2009). *Medialukutaidot, osallisuus, mediakasvatus*. Palmenia.
- Kuuloavain.fi. (2020). <https://www.kuuloavain.fi/info/kuulon-kuntoutus/sisakorvaistute/>
haettu: 14.12. 2020
- Kuuloliitto ry. (2020). <https://www.kuuloliitto.fi/> haettu: 10.12.2020.
- Kuurojen Liitto. (2020). <https://www.kuurojenliitto.fi> haettu: 10.12.2020.
- Lehtoranta, P. (1995). *Kuuro ja huonokuuloinen nuori – Persoonallisuuden ja ammatillisen suuntautumisen kehitys*. Helsingin yliopisto.
- Leigh, I.W. (2010). *Reflections on Identity*. Teoksessa: Markschar, M. & Spencer, P. E. (toim.) *The Oxford Handbook of Deaf Studies, Language, and Education*. Oxford University Press.
- LinkedIn. (2021). https://about.linkedin.com/?trk=homepage-basic_directory_aboutUrl
haettu: 27.2.2021.
- Longobardi, C., Settani, M., Fabris, M. A. & Marengo, D. (2020). *Follow or be followed: Exploring the links between Instagram popularity, social media addiction, cyber victimization, and subjective happiness in Italian adolescents*.
<https://doi.org/10.1016/j.chilyouth.2020.104955>
- Lonka, E & Linkola, H. (2009). *Kuulovammaisen lapsen kuulon, kielen ja kommunikaation kuntoutus*. Teoksessa: Launonen, K. & Korpiaakko-Huuhka, A.-M. (toim.) *Kommunikoinnin häiriöt: syitä, ilmenemismuotoja ja kuntoutuksen perusteita*. Gaudeamus.
- Lubis, A. R., Lubis, M. & Azhar, C. D. (2019). *The Effect of Social Media to the Sustainability of Short Message Service (SMS) and Phone Call*.
<https://doi.org/10.1016/j.procs.2019.11.172>
- Luukkainen, M. (2008). *Viitotut elämät – Kuurojen nuorten aikuisten kokemuksia viittomakielisestä elämästä Suomessa*. Helsingin yliopisto.
- Mack, K., Bragg, D., Ringel Morris, M., Bos, M. W., Albi, I. & Monroy- Hernández, A. (2020). *Social App Accessibility for Deaf Signers*.
<https://dl.acm.org/doi/10.1145/3415196>
- Maiorana-Basas, M. & Pagliaro, C. M. (2013). *Technology Using Among Adults Who are Deaf and Hard of Hearing: A National Survey*. <https://doi.org/10.1093/deafed/enu005>
Journal of Deaf Studies and Deaf Education Volume 19, Issue 3, July 2014, Pages 400–410.

- Marttila, T. (2005). *Kuulovammat*.
http://www.terveyskirjasto.fi/terveyskirjasto/tk.koti?p_artikkeli=suo00037
 Terveyskirjasto.
- Matikainen, J. (2008). *Sosiaalinen media – millaista sosiaalisuutta?*
<https://doi.org/10.23983/mv.63013> Media & Viestintä, 31(4).
- Matikainen, J. & Huovila, J. (2017). *Sosiaalinen media terveyden edistämisessä*.
<https://helda.helsinki.fi/bitstream/handle/10138/297786/duo13732.pdf?sequence=1&isAllowed=y> Duodecim 2017;133:1003–7. s. 1003–1007.
- Meinel, C. & Sack, H. (2014). *Digital Communication: Communication, Multimedia, Security*.
[https://masterworkshop.skillport.com/skillportfe/assetSummaryPage.action?assetid=RW\\$15394:ss_book:76775#summary/BOOKS/RW\\$15394:ss_book:76775](https://masterworkshop.skillport.com/skillportfe/assetSummaryPage.action?assetid=RW$15394:ss_book:76775#summary/BOOKS/RW$15394:ss_book:76775) Springer.
- Nadkarni, A. & Hofmann, S. G. (2011). *Why do people use Facebook?*
<https://doi.org/10.1016/j.paid.2011.11.007>
- Quittner, A. L., Leibach, P. & Marciel, K. (2004). *The Impact of Cochlear Implants on Young Deaf Children – New Methods to Assess Cognitive and Behavioral Development*.
<https://jamanetwork.com/journals/jamaotolaryngology/article-abstract/647578>
- Pahkinen, E. (2012). *Kyselytutkimusten otantamenetelmät ja aineistonanalyysi*. Jyväskylän yliopisto.
- Phua, J., Jin, S. V. & Kim, J. (2020) *Uses and gratifications of social networking sites for bringing and bonding social capital: A comparison of Facebook, Twitter, Instagram, and SnapChat*. <https://doi.org/10.1016/j.chb.2017.02.041>
- Pimmer, C., Abiodun, A., Daniels, F. & Chipps, J. (2019). *“I felt a sense of belonging somewhere”. Supporting graduates’ job transition with WhatsApp groups*.
<https://doi.org/10.1016/j.nedt.2019.06.010>
- Pinterest. (2021). <https://help.pinterest.com/en/guide/all-about-pinterest> haettu: 27.2.2021.
- Raivio, H. & Karjalainen, J. (2013). *Osallisuus ei ole keino tai väline, palvelut ovat!*
 Teoksessa: Era, T. (toim.) *Osallisuus – oikeutta vai pakkoa?*
https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/64153/JAMKJULKAISUJA1562013_web.pdf?sequence=1&isAllowed=y Theseus. Jyväskylän ammattikorkeakoulun julkaisuarkisto.
- Reason, P. (1994). *Future Participation*. Teoksessa: Reason, P. (toim.) *Participation in Human Inquiry*. SAGE.
- Reddit. (2021). <https://www.redditinc.com/> haettu: 27.2.2021.

- Salmi, E. & Laakso, M. (2005). *Maahan lämpimään – Suomen viittomakielisten historia*. Kuurojen Liitto
- Sand, O., Sjaastad, O.V., Haug, E. & Bjålie, J.G. (2012). *Menneskekroppen – Fysiologi og anatomi*. Gyldendal Norsk Forlag AS.
- Saunders, K. C. (2016). *A Double-Edged Sword: Social Media as a Tool of Online Disinhibition Regarding American Sign Language and Deaf Cultural Experience Marginalization, and as a Tool of Cultural and Linguistic Exposure*. <https://doi.org/10.1177/2056305115624529> SAGE Journal.
- Seikel, J. A., Drumrigt, D. G. & King, D. W. (2014). *Anatomy & Physiology for speech, language and hearing*. Cengage Learning.
- Skype. (2021). <https://support.skype.com/en/faq/FA6/what-is-skype> haettu: 27.2.2021.
- SnapChat. (2021). <https://support.snapchat.com/en-US/article/parent-guide> haettu: 27.2.2021.
- Sorri, M. (2000). *Kuulovikojen tyypit, etiologia ja esiintyvyys*. Teoksessa: Lonka, E. & Korpiaakko-Huuhka, A.-M. (toim.) *Kuulon ja kielen kuntoutus – Vuorovaikutuksesta kommunikointiin*. Palmenia.
- Sume, H. (2018). *Lapsi, jolla on kuulovamma*. Teoksessa: Pihlaja, P. & Viitala, R. (toim.) *Varhaiserityiskasvatus*. <https://www.ellibslibrary.com/reader/9789524518796>
- Suomen virallinen tilasto. (2010). *Erityisopetus*. http://www.stat.fi/til/erop/2010/erop_2010_2011-06-09_tau_004_fi.html
- Suomen virallinen tilasto. (2017). *Vapaa-ajan osallistuminen*. <http://www.stat.fi/til/vpa/meta.html>
- Suonpää, J. (1986). *Lasten kuulovikojen luokittelu*. Teoksessa: Salmivalli, A. & Johansson, R. (toim.) *Kuulovammainen koululainen*. Suomen audiologian yhdistys.
- Takala, M. (2016). *Moniulotteinen kuulovammaisuus*. Teoksessa: Takala, M. & Sume, H. (toim.) *Kieli, kuulo ja oppiminen – Kuurojen ja huonokuuloisten lasten opetus*. Finn Lectura.
- Telegram. (2021). <https://telegram.org/faq#q-what-is-telegram-what-do-i-do-here> haettu: 27.2.2021.
- Terveiden ja hyvinvoinninlaitos. (2017). *Mitä osallisuus on? Osallisuuden viitekehystä rakentamassa*. https://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/135356/URN_ISBN_978-952-302-917-0.pdf?sequence=1 Julkari Terveiden ja hyvinvoinninlaitoksen julkaisuarkisto.
- TikTok. (2021). <https://www.tiktok.com/about?lang=en> haettu: 27.2.2021.
- Tumblr. (2021). <https://www.tumblr.com/> haettu: 27.2.2021.

- Tuomi, J. & Sarajärvi, A. (2018). *Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi*.
<https://www.ellibslibrary.com/reader/9789520400118> Tammi.
- Turunen, K. (2011). *Kuulokojeen ensikäyttäjien odotukset ja kokemukset kuulokojeesta ja sen vaikutuksista*.
<https://helda.helsinki.fi/bitstream/handle/10138/37596/kuulokoj.pdf?sequence=1&isAllowed=y> Helda Helsingin yliopiston julkaisuarkisto.
- Twitter. (2021). <https://help.twitter.com/en/new-user-faq> haettu: 27.2.2021.
- Tähtinen, J., Laakkonen, E. & Broberg, M. (2020). *Tilastollisen aineiston käsittelyn ja tulkinnan perusteita*. Turun yliopiston kasvatustieteiden laitos.
- Vasalou, A., Joinson, A., Bänziger, T., Goldie, P. & Pitt, J. (2008). *Avatars in social media: Balancing accuracy, playfulness and embodied messages*.
<https://doi.org/10.1016/j.ijhcs.2008.08.002>
- Virolainen, J. (2015). *Kulttuuripoliittinen näkökulma osallistumiseen*. Teoksessa: Lindholm, A. (toim.) *Ei-kävijästä osalliseksi – Osallistuminen, osallistaminen ja osallisuus kulttuurialalla*. Humanistinen ammattikorkeakoulu.
- Välimaa, T. (2002). *Speech perception and auditory performance in hearing-impaired adults with a multichannel cochlear implant*. <http://jultika.oulu.fi/files/isbn9514268172.pdf>
 Jultika Oulun yliopiston julkaisuarkisto.
- Walker, T. (2017) *Humanitarian futures for messaging apps*. International Committee of the Red Cross
- WhatsApp. (2021). <https://www.whatsapp.com/about/> haettu: 27.2.2021.
- World Health Organization (2007). *International Classification of Functioning, Disability and Health: Children & Youth Version*.
https://apps.who.int/iris/bitstream/handle/10665/43737/9789241547321_eng.pdf?sequence=1&isAllowed=y
- World Health Organization (2008). *Participation*. <https://www.who.int/gender-equity-rights/understanding/participation-definition/en/>
- World Health Organization (2021). *World Report on Hearing*. WHO.
- Young, A. (2010). *The Impact of Early Identification of Deafness on Hearing Parents*. Teoksessa: Markschar, M. & Spencer, P.E. (toim.) *The Oxford Handbook of Deaf Studies, Language, and Education*. Oxford University Press.
- YouTube. (2021). <https://www.youtube.com/about/experiences/> haettu: 27.2.2021.
- Yuval-Davis, N. (2011). *The Politics of Belonging – Intersectional Contestations*. SAGE.

Liite 1

1. Ikä *

- ☐ alle 18
- ☐ 18-20
- ☐ 21-22
- ☐ 23-24
- ☐ 25-26
- ☐ 27-28
- ☐ 29-30

2. Sukupuoli *

- ☐ nainen
- ☐ mies
- ☐ muu

3. Kuulon status *

- ☐ kuuro
- ☐ huonokuuloinen
- ☐ kuuleva

4. Kuulon apuvälineet *

- ☐ sisäkorvaistute
- ☐ kuulokoje
- ☐ sisäkorvaistute ja kuulokoje
- ☐ ei apuvälineitä

Liite 2

5. Mitä sosiaalisen median kanavia käytät ja kuinka usein? *

	En käytä	Alle 3 kertaa viikossa	Enemmän kuin 3 kertaa viikossa	Kerran päivässä	Useita kertoja päivässä
Facebook	☐	☐	☐	☐	☐
Instagram	☐	☐	☐	☐	☐
LinkedIn	☐	☐	☐	☐	☐
Twitter	☐	☐	☐	☐	☐
TikTok	☐	☐	☐	☐	☐
Youtube	☐	☐	☐	☐	☐
Pinterest	☐	☐	☐	☐	☐
Reddit	☐	☐	☐	☐	☐
Tumblr	☐	☐	☐	☐	☐

6. Käytätkö jotain muuta sosiaalisen median kanavaa? Mitä ja kuinka usein?

Kirjoita vastaus

7. Sosiaalisen median vaikutus sosiaalisiin suhteisiin *

	Täysin eri mieltä	Hieman eri mieltä	En osaa sanoa	Hieman samaa mieltä	Täysin samaa mieltä
Sosiaalinen media on helpottanut kanssakäyntiäni toisten kanssa	☐	☐	☐	☐	☐
Olen saanut uusia ystäviä sosiaalisen median kautta	☐	☐	☐	☐	☐
Sosiaalisen median kautta on helpompi pitää yhteyttä ystäviin	☐	☐	☐	☐	☐
Koen sosiaalisen median hyödylliseksi	☐	☐	☐	☐	☐

8. Mitkä sosiaalisen median kanavat koet oman sosiaalisuutesi kannalta hyödyllisimmiksi? Miksi? *

Kirjoita vastaus

Liite 3

9. Mitä pikaviestintäalustoja käytät ja kuinka usein? *

	En käytä	Alle 3 kertaa viikossa	Enemmän kuin 3 kertaa viikossa	Kerran päivässä	Useammin kuin kerran päivässä
WhatsApp	☐	☐	☐	☐	☐
Discord	☐	☐	☐	☐	☐
Telegram	☐	☐	☐	☐	☐
Skype	☐	☐	☐	☐	☐
SnapChat	☐	☐	☐	☐	☐
Facebook Messenger	☐	☐	☐	☐	☐

10. Käytätkö jotain muuta pikaviestintäalustaa? Mitä ja kuinka usein?

Kirjoita vastaus

11. Pikaviestintäalustojen vaikutus sosiaalisiin suhteisiin *

	Täysin eri mieltä	Eri mieltä	En osaa sanoa	Samaa mieltä	Täysin samaa mieltä
Pikaviestintäalustat ovat helpottaneet kanssakäyntiäni toisten kanssa	☐	☐	☐	☐	☐
Olen saanut uusia ystäviä pikaviestintäalustojen avulla	☐	☐	☐	☐	☐
Pikaviestintäalustojen avulla on helpompaa pitää yhteyttä ystäviin	☐	☐	☐	☐	☐
Koen pikaviestintäalustat hyödyllisiksi	☐	☐	☐	☐	☐

12. Mitkä pikaviestintäalustat koet hyödyllisimmiksi oman sosiaalisuutesi kannalta? Miksi? *

Kirjoita vastaus

Liite 4

13. Onko tietotekniikasta muuten ollut sinulle hyötyä sosiaalisissa tilanteissa? Missä ja miten? *

Kirjoita vastaus

14. Tähän voit halutessasi vapaasti kertoa omista kokemuksistasi tietotekniikan vaikutuksista omaan sosiaalisuuteesi.

Kirjoita vastaus

Lähetä